

DOLNOŚLĄSKA

Solidarność

Nr 3 (487) • Wrocław, 20.03.2026 r. • ISSN 1641-0688 • redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

2 Andrzej Pogórski
gościem ZR

5 Żołnierze Niezłomni

10 Wskaźniki społeczno-
no-ekonomiczne

11 Prawo pracy

Protest pod biurem UE – czytaj na str. 7

Spotkanie wielkanocne

Sprawozdanie z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy na Dolnym Śląsku za ubiegły rok przedstawił zebrany działaczom Andrzej Pogórski. Okręgowy Inspektor Pracy podczas marcowego posiedzenia Zarządu Regionu omówił najważniejsze wyniki raportu.

Okręgowy Inspektor Pracy rozpoczął swoje wystąpienie od ... zachęty do zostania inspektorem Państwowej Inspekcji Pracy. Podobnie jak w ubiegłych latach wąska grupa wyspecjalizowanych w swoim fachu kontrolerów musi zmierzyć się z ogromem zadań. Już sama lektura sprawozdania OIP za ubiegły rok (omówienie niektórych zagadnień na str. 4 D.S.) pokazuje szeroki zakres tematów, od usuwania azbestu z budynków, przez kontrolę warunków pracy, po sprawdzanie legalności zatrudnienia cudzoziemców. Omawiając kontrolę placów budowy na Dolnym Śląsku, okręgowy inspektor zaapelował do przedstawicieli naszego Związku oraz innych partnerów społecznych o wsparcie legislacyjne, tak aby inwestorów budowlanych zaczęło wreszcie obchodzić bhp na budowach. Działacze Zarządu Regionu wykorzystali okazję do zadania licznych pytań m.in. dotyczących pracy inspektorów. Na zakończenie spotkania Andrzej Pogórski poprosił działaczy o propagowanie i aktywne włączenie się w działania prewencyjne Państwowej Inspekcji Pracy.

Przy okazji dyskusji o nowelizacji ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, przewodniczący Zarządu Regionu Kazimierz Kimso określił to co ocalało z pierwotnych założeń tego aktu, jako listek figowy, mający przykryć brak skutecznych rozwiązań. Przypomnijmy, że projekt posłano do konsultacji dopiero po interwencji przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidar-

ność” Piotra Dudy i wyznaczono siedem dni na przesłanie opinii. To, jak twierdzili przedstawiciele Solidarności, stanowczo za mało, by przeprowadzić gruntowną analizę projektu. Wokół projektu nie przeprowadzono także rzetelnej debaty choćby na forum Rady Dialogu Społecznego.

Przewodniczący ZR poinformował zebranych również o tematyce marcowego spotkania Rady Ochrony Pracy. Posiedzenie poświęcone było m.in. uwarunkowaniom prawnym zatrudniania osób, które osiągnęły już wiek emerytalny.

Ponadto podczas marcowego zebrania omówiona została sytuacja w dolnośląskich zakładach, w których działa nasz Związek. O sytuacji w Sanepidzie mówiła Danuta Liskowiak, a o podpisanym porozumieniu płacowym w Toyocie – Daniel Wituszyński i Sławomir Bielakiewicz. O porozumieniu w wałbrzyskiej Faurecii oraz o realizowanym tam Programie Dobrowolnych Odejść opowiadał przewodniczący Solidarności Rafał Zakrzewski.

Po obradach odbyło się w holu ZR spotkanie świąteczne. Wraz ze związkowcami uczestniczyli w nim m.in.: doradca prezydenta RP Beata Kempa, Andrzej Pogórski, poseł Jacek Świat, radna sejmiku Małgorzata Calińska-Mayer. Obecny był także duszpasterz dolnośląskiej Solidarności ks. kanonik Krzysztof Hajdun.

Goście oraz przewodniczący ZR Kazimierz Kimso złożyli zebrany życzenia błogosławionych Świąt Wielkanocy.

MARCIN RACZKOWSKI

Świąteczne spotkanie w holu ZR

Światowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych

Czy profilaktyka przed wypadkami w pracy jest skuteczna?

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
23 kwietnia 2026 r. ♦ godz. 10.00

Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu
przy ul. M. Kopernika 5

Kazimierz Kimso i Andrzej Pogórski

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY
OŚRODEK SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW I ANA BERNARDINI WŁÓCZASIA

Odebrali zasłużone odznaczenia

Wspólne zdjęcie odznaczonych

Odznaczeni Krzyżem Wolności i Solidarności zostali:

Antoni Cholewiński, Andrzej Wincenty Gamian, Ryszard Jan Jarocki, Marek Konieczny, Tomasz Kośka, Ireneusz Kruk, Krzysztof Zdzisław Krych, Marek Wojciech Kryłowski, Marian Roman Krzemiński, Jerzy Andrzej Łaś, Mieczysław Lesław Mackiewicz, Michał Małanka, Lech Mikos, Urszula Misiek, Stanisław Leszek Obertaniec, Kamil Piotr Rajczakowski, Piotr Szeremeta, ks. Piotr Śliwka.

Romana Kowalczyka i Krzysztofa Żesławskiego

Wśród obecnych na spotkaniu była liczna delegacja Solidarności Dolnośląskiej z wiceprzewodniczącym Grzegorzem Makulem, a także przewodniczącymi regionów Jeleniogórskiego, Zagłębie Miedziowe, Śląska Opolskiego, Zielonogórskiego i Podbeskidzia.

JANUSZ WOLNIAK

Na Politechnice Wrocławskiej 19 lutego odbyła się uroczystość 45. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” oraz rejestracji Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Spotkanie objął swoim honorowym patronatem prezydent Karol Nawrocki, którego reprezentowała Beata Kempa (doradca prezydenta).

W liście do uczestników spotkania prezydent przypomniał jaką

rolę w historii Polski odegrała Solidarność i Niezależne Zrzeszenie Studentów. NZS prezydent nazwał młodszą siostrą Solidarności. Dziękował wszystkim, którzy wówczas zaangażowali się w walce o wolność.

Punktem kulminacyjnym spotkania była ceremonia wręczenia odznaczeń państwowych czyli Krzyża Wolności i Solidarności.

Wszyscy odznaczenie odebrali go z rąk dr hab. Karola Polejowskiego, zastępcy prezesa Instytutu Pamięi Narodowej.

Dr hab. Karol Polejowski gratulował wszystkim odznaczonym, mówił m.in.: Jesteście bohaterami, a te krzyże honorują także wasze rodziny. Z pokolenia na pokolenia przechodził gen wolności i trwał przez ostatnie 200 lat. Nie ma nic droższego od wolności, dlatego z niepokojem patrzymy na odradzający się komunizm. Precz z komuną!

Po ceremonii odznaczeń zebrani wysłuchali najpierw wykładu dr. hab. Kamila Dworaczka pt. „Niezależne Zrzeszenie Studentów 1980–1989 – rys historyczny”, a następnie dyskusję wokół książki „Nie chcemy seryjnej produkcji magistrów. Relacje o strajku studenckim w Łodzi 21 stycznia – 18 lutego 1981

roku” z udziałem redaktorów publikacji Romana Kowalczyka, dr hab. Kamila Dworaczka (Oddział IPN we Wrocławiu) oraz dr. Sebastiana

Uroczystość odbyła się w sali Politechniki Wrocławskiej

Pilarskiego (Biuro Badań Historycznych IPN).

Na zakończenie spotkania wysłuchano koncertu pieśni z repertuaru solidarnościowych bardów, m.in. Jacka Kaczmarskiego, Jana Krzysztofa Kelusa i Jana Pietrzaka, w wykonaniu

Dr Sebastian Pilarski, Roman Kowalczyk i dr Kamil Dworaczek

Krzyż Wolności i Solidarności został ustanowiony przez Sejm 5 sierpnia 2010 roku. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 roku przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Krzyż nadawany jest przez Prezydenta RP, na wniosek Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej, działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w PRL. Źródłem uchwalenia Krzyża Wolności i Solidarności jest Krzyż Niepodległości z II RP.

Redagują:
Marcin Raczkowski (redaktor naczelny),
Paweł Chabiński, Janusz Wolniak

Adres:
53-661 Wrocław,
pl. Solidarności 1/3/5 I piętro, pok. 127
tel.: 601 163 204;
e-mail:
redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl

Wydawca:
Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia – Drukarnia Sosnowiec

Nakład: 5500 egz.

Numer zamknięto: 17.03.2026 r.

Redakcja zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania tekstów.

strona internetowa Regionu Dolny Śląsk NSZZ „S”:
www.solidarnosc.wroc.pl

Niezbędne są zmiany legislacyjne

Z obszernego sprawozdania Okręgowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu za 2025 r. wybraliśmy jedynie dwa zagadnienia: wypadki oraz kontrola umów cywilnoprawnych. Cały raport jest dostępny na stronie Okręgowej Inspekcji Pracy. Zachęcamy do lektury.

W 2025 r. do Okręgowego Inspektoratu Pracy we Wrocławiu zgłoszono 287 wypadków, z czego faktycznie zgłoszeniu podlegało 128 wypadków przy pracy (śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych). Zgłoszono 60 wypadków komunikacyjnych i nagłych wypadków medycznych.

Raport Okręgowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu z działalności za ub. rok wskazuje, że kontrole w zakładach sektora przemysłowego wykazały niewystarczający poziom (w części kontrolowanych zakładów) faktycznej ochrony zdrowia i życia pracowników. Ujawnione nieprawidłowości mają charakter powtarzalny i obejmują zarówno obszary techniczne, organizacyjne, jak i związane z zarządzaniem bezpieczeństwem pracy. Najczęściej stwierdzane naruszenia dotyczyły bezpośrednich zagrożeń dla życia i zdrowia pracowników, w szczególności braku lub niesprawności osłon maszyn, ingerencji w systemy bezpieczeństwa, niewłaściwego zabezpieczenia miejsc niebezpiecznych, niedrożnych dróg komunikacyjnych i ewakuacyjnych oraz niesprawności instalacji elektrycznych.

Autorzy raportu podkreślają, że przemysł, a zaraz po nim budownictwo to najbardziej wypadkogenne dziedziny działalności na terenie Dolnego Śląska. Analogicznie sytuacja przedstawiała się w 2024 r.

Istotnym problemem pozostaje również niewłaściwe stosowanie środków ochrony indywidualnej przez pracowników, wynikające głównie z braku nadzoru i utrwalonych nieprawidłowych praktyk. W obszarze zagrożeń o charakterze długofalowym ujawniono liczne uchybienia dotyczące nieskutecznych lub niesprawnych ochron zbiorowych, niedoświetlenia stanowisk pracy, braku bieżących pomiarów czynników szkodliwych oraz niewłaściwego gospodarowania substancjami chemicznymi.

Szczególnie niepokojący jest fakt niewykonywania lub nieterminowego wykonywania pomiarów środowiska pracy, co uniemożliwia realną ocenę narażenia zdrowotnego pracowników i sprzyja podejmowaniu decyzji opartych na rachunku ekonomicznym, a nie na rzeczywistym poziomie ryzyka.

Analiza dokumentacji wypadkowej oraz ocen ryzyka za-

wodowego potwierdziła, że ocena ryzyka w wielu zakładach ma charakter formalny i nie stanowi skutecznego narzędzia zapobiegania wypadkom.

Często nie jest ona aktualizowana po wypadkach przy pracy, nie uwzględnia ujawnionych zagrożeń ani nie jest komunikowana pracownikom. Brak udziału bezpośredniego nadzoru w procesie identyfikacji zagrożeń dodatkowo obniża jej wartość praktyczną. Wyniki kontroli wskazują również na niewystarczającą skuteczność funkcjonowania służby bezpieczeństwa i higieny pracy, w szczególności w przypadkach powierzania jej zadań specjalistom spoza zakładu pracy.

Stwierdzono brak systematycznych kontroli warunków pracy, analiz stanu bhp oraz inicjowania działań profilaktycznych, co ogranicza możliwość wczesnego eliminowania zagrożeń.

W rekomendacjach dotyczących eliminowania zdarzeń wypadkowych autorzy raportu zalecają m.in. odejście od formalnego podejścia do bhp na rzecz systemowego zarządzania ryzykiem. Kluczowe znaczenie ma wzmocnienie roli oceny ryzyka zawodowego, podniesienie odpowiedzialności kadry kierowniczej i nadzoru liniowego, zwiększenie skuteczności egzekwowania obowiązków w zakresie pomiarów środowiska pracy oraz jednoznaczne przeciwdziałanie ingerencjom w zabezpieczenia techniczne maszyn. Niezbędne jest również zdaniem inspektorów OIP rozważenie zmian legislacyjnych wzmacniających uprawnienia kontrolne Państwowej Inspekcji Pracy oraz promowanie programów wsparcia modernizacji parku maszynowego w branżach wysokiego ryzyka.

Zatrudnianie na podstawie umów cywilnoprawnych

W ubiegłym roku przeprowadzonych zostało 635 kontroli w 607 podmiotach. Ujawniono 69 wykroczeń w reakcji, na które skierowano do sądów karnych 2 wnioski o ukaranie, nałożono 36 mandatów na kwotę łączną ponad 52 tys. zł oraz w 22 przypadkach zastosowano środki oddziaływania wychowawczego. Ponadto skierowano do sądu pracy dwa pozwy o ustalenie istnienia stosunku pracy.

W wyniku kontroli jako istotne uchybienia stwierdzono:

- zawieranie umów cywilnoprawnych w warunkach przynależnych stosunkowi pracy – powyższe uchybienia uregulowano, wydając: 30 wniosków w wystąpieniach i kierując 14 poleceń ustnych;
- brak ustalania wysokości wynagrodzenia w zawieranych umowach w taki sposób, aby wysokość wynagrodzenia za każdą godzinę wykonania zlecenia lub świadczenia

• niespełnienie wymogu archiwizacji dokumentów określających sposób potwierdzania liczby godzin wykonania zlecenia lub świadczenia usług – stwierdzono w 20 przypadkach.

Zbrojarz na cywilnoprawnej

Inspektorzy pracy spowodowali przekształcenie 11 umów cywilnoprawnych w umowy o pracę, których przedmiotem było wykonywanie prac robotnika budowlanego, zbrojarza.

W zakresie dotyczącym wypłaty minimalnej stawki godzinowej widoczny jest brak wiedzy przyjmujących zlecenie, co do charakteru prawnego świadczenia i związa-

nych z tym konsekwencji oraz obowiązków dokumentacyjnych czasu przepracowanego (odmiennie niż w stosunku pracy). Przypadki niewypłacenia lub obniżenia świadczenia wynikały często z braku środków pieniężnych oraz nieprawidłowo interpretowanych przepisów dotyczących potrąceń. Pojawiła się również niepokojąca praktyka zawierania umów przewidujących przerwy w pracy, które z uwagi na sposób realizacji umowy faktycznie nie były możliwe do wykorzystania (tzw. 4-minutowki).

Źródło: Sprawozdanie OIP

Tytuł i źródło tytułu pochodzą od redakcji „DS”

OPRAC. MR

Jeden z wrocławskich placów budowy

usług nie była niższa niż wysokość obowiązującej minimalnej stawki – stwierdzono w 49 przypadkach;

- nieprzestrzeganie obowiązku wypłacania wynagrodzenia za każdą godzinę wykonania zlecenia bądź usługi co najmniej raz w miesiącu (przy umowach zawartych na okres dłuższy niż miesiąc) – stwierdzono w 32 przypadkach;
- brak ustalenia sposobu potwierdzania liczby godzin wykonywania zlecenia lub świadczenia usług oraz niewykorzystanie uprawnienia przez przyjmującego zlecenie lub świadczącego usługi, w przypadku gdy strony w umowie nie określiły: sposobu potwierdzania liczby godzin wykonania zlecenia lub świadczenia usług, przedłożenia w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej informacji o liczbie godzin wykonania zlecenia lub świadczenia usług, w terminie poprzedzającym termin wypłaty wynagrodzenia – stwierdzono w 61 przypadkach;

Rada Ochrony Pracy

Niepracownicze formy zatrudnienia

Posiedzenie plenarne Rady Ochrony Pracy 10 marca w Kancelarii Sejmu. Temat posiedzenia: Niepracownicze formy zatrudnienia a przepisy bezpieczeństwa pracy – przegląd obowiązującego prawa, rekomendacje. W obradach ROP bierze udział przewodniczący Zarządu Regionu Kazimierz Kimso.

O tych, którzy zachowali się, jak trzeba

Wśród wielu tegorocznych obchodów pamięci Żołnierzy Niezłomnych należy przywołać te oficjalne na Cmentarzu Osobowickim przy kwaterach bohaterów oraz uhonorowanie Danuty Siedzikówny ps. „Inka” w I LO we Wrocławiu.

Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” na uroczystościach na Cmentarzu Osobowickim reprezentował wiceprzewodniczący Grzegorz Makul

dokładnie 75 lat od mordu dokonanego na członkach IV Zarządu Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość na czele z Łukaszem Cieplińskim ps. „Pług” i Adamem Lazarowiczem ps. „Klamra”. (...) Z celi śmierci Łukasz Ciepliński napisał gryps do swojego synka Andrzeja: „Odbiorą mi tylko życie, a to nie najważniejsze, cieszę się, że będę zamordowany jako katolik za wiarę świętą, jako Polak za Polskę niepodległą i szczęśliwą, jako człowiek za prawdę i sprawiedliwość. Wierzę dzisiaj bardziej niż kiedykolwiek, że idea Chrystusowa zwycięży i Polska niepodległość odzyska, a pohańbiona godność ludzka zostanie przywrócona. To moja wiara i moje wielkie szczęście. Gdybyś odnalazł moją mogiłę, to możesz zapisać te słowa. To nie napisał człowiek przegrany, tylko pogodzony ze swoim losem, a są to też słowa prorocze z perspektywy 75 lat, a szczególnie 15 lat, kiedy po raz pierwszy upamiętnialiśmy Żołnierzy Wyklętych. (...) Trwa proces poszukiwania szczątków i przywracania im godności. Powracamy po swoich, jak często mawia wiceprezes IPN Krzysztof Szwaagrzyk, i nie spoczniemy, dopóki każdy z nich nie zostanie zawołany po imieniu. (...) W tym roku na Cmentarzu Osobowickim powstanie kwatery Żołnierzy Niezłomnych, ale cieszymy się też z tego, że po wielu latach mamy też pomnik poświęcony Bohaterom na skwerze ppłk. Ludwika Marszałka ps. „Zbroja”. Mówiono, że ten pomnik będzie nas dzielił, a dzisiaj jest to duma Wrocławia, jedno z ważniejszych miejsc w mieście.

Pod pomnikiem Ofiar Terroru Komunistycznego zebrane delegacje złożyły wieńce, kwiaty i znicze. Dzień później, 2 marca, odbyły się uroczystości odsłonięcia w I LO we Wrocławiu tablicy poświęconej Danucie Siedzikówny ps. „Inka” (1928–1945). To legendarna sanitariuszka i łączniczka 5. Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, podkomendna mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. Za działalność na rzecz niepodległości Polski przez komunistyczny sąd została skazana na podwójną karę śmierci. Na kilka dni przed 18. urodzinami została

zamordowana i skrycie pogrzebana. Jej szczątki odnaleziono dzięki staraniom Instytutu Pamięci Narodowej dopiero w 2014 r. Dwa lata później, w 70. rocznicę śmierci, z należnymi honorami pochowano ją na Cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku. „Inka” – będąc ważnym symbolem i punktem odniesienia dla kolejnych pokoleń młodych Polaków – w 2016 r. została patronką najstarszego publicznego liceum ogólnokształcącego we Wrocławiu. W przeprowadzonym w 2013 r. szkolnym referendum zdecydowaną większością głosów pokonała inne kandydatury.

A w tym roku postanowiono, aby w szkole odsłonić specjalną

tablicę poświęconą ppor. Danucie Siedzikównie „Ince”. Podczas uroczystości wielokrotnie przypomniano jej słowa „Powiedzcie mojej babci, że zachowałam się, jak trzeba...”.

W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych, samorządowych, wojska, duchowieństwa i kombatancki. Kulminacyjnym momentem było symboliczne odsłonięcie tablicy przez dyrektora IPN we Wrocławiu dr. hab. Kamila Dworaczka oraz dyrektora szkoły Marka Sempika. Fundatorem tablicy jest Oddział Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu.

JANUSZ WOLNIAK

Tropem Wilczym w Jelczu-Laskowicach

Paweł Pac okazał się zwycięzcą Biegu Tropem Wilczym w Jelczu-Laskowicach. Zdobywcom czołowych miejsc gratulowali przewodniczący dolnośląskiej Solidarności Kazimierz Kimso i burmistrz Jelcza-Laskowice Piotr Stajszczyk. Wydarzenie odbyło się w parku przy Pałacu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice i zgromadziło ponad 100 uczestników.

Oprócz emocji sportowych (bieg na 5 tys. metrów oraz bieg rodzinny na dystansie 1963 metrów) organizatorzy zadbali o atrakcje dla dzieci i rodzin. Można było m.in. obejrzeć sprzęt wojskowy, stoisko Lasów Państwowych Nadleśnictwa Oława, czy pokaz kolekcji odznaczeń i medali oraz nowoczesny wóz strażacki.

Sportowa impreza odbyła się 1 marca w Narodowym Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Honorowy patronat objął prezydent Karol Nawrocki.

Organizatorzy Biegu to: Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”, Stowarzyszenie Patriotyczne Jednostka Sokółów i NSZZ „Solidarność” w Toyota Motor Manufacturing Poland w Jelczu-Laskowicach. Wśród biegaczy, którzy stanęli na starcie, nie zabrakło członków dolnośląskiej Solidarności.

MR

Zwycięzcom gratulowali: Kazimierz Kimso i Piotr Stajszczyk

1 marca br. na Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu odbyły się uroczystości z udziałem asysty wojskowej. Gośćmi honorowymi byli m.in. kpt. Stanisław Wolczaski, żołnierz Armii Krajowej, powstaniec warszawski, prezes honorowy Światowego Związku Armii Krajowej, Przemysław Lazarowicz, wnuk ppłk. Adama Lazarowicza, ps. „Klamra”, zamordowanego 75 lat temu 1 marca 1951 r. w więzieniu Mokotowskim w Warszawie, Krzysztof Marszałek, syn ppłk. Ludwika Marszałka, ps. „Zbroja”, zamordowanego w listopadzie 1948 r. w więzieniu przy ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu oraz inni potomkowie rodzin Niezłomnych.

Na uroczystości byli obecni m.in.: posłowie, radni wojewódzcy i miejscy, przedstawiciele władz wojewódzkich, samorządowych, oświatowych, IPN, CHZ, organizacji kombatanckich i społecznych. Region Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność” reprezentował wiceprzewodniczący Grzegorz Makul.

Uroczystość prowadziła Kamila Jasińska, zastępca dyrektora Wrocławskiego Oddziału IPN.

Przemysław Lazarowicz powiedział m.in.: – Cieszymy się dziś niepodległością, ale mimo to przepelnia nas czasem gorzka, bo zastanawiamy się nad naszą przyszłością. Wracamy wtedy do bohaterów naszej przeszłości, którzy cierpieniem i ofiarą wykuwali dla nas wolność. Wzrasta wtedy w nas poczucie wspólnoty losów i dziejowej ciągłości. (...) Jesteśmy dumnym narodem, którego najdzielniejsi obywatele potrafili oddać swoje życie za wolność Ojczyzny. (...) Pamięć i prawda to dwa czynniki, które decydują o tym, że możemy pozostać Polakami niezależnie od tego, co się wydarzy w przyszłości. (...) Większość żołnierzy Wyklętych nie doczekała czasów wolności, będziemy o nich zawsze pamiętać! Gloria victis!

A dr hab. Kamil Dworaczek, dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu przypomniał jednego z bohaterów – Łukasza Cieplińskiego: – Minęło

Odsłonięcie tablicy w I LO przez dyrektora Oddziału IPN we Wrocławiu dr. hab. Kamila Dworaczka oraz dyrektora szkoły Marka Sempika

FOT. JANUSZ WOLNIAK

FOT. MARCIN RACZKOWSKI

TEATR POLSKI
WE WROCŁAWIU

PETER SHAFFER

CZARNA KÓMEDIA

PREMIERA:
10.04.26,
piątek,
godz. 19:00

SPEKTAKLE
11.04.26, godz. 16:00,
11.04.26, godz. 19:00,
12.04.26, godz. 19:00,
14.04.26, godz. 19:00,
15.04.26, godz. 19:00,
16.04.26, godz. 19:00
Scena na Świebodzkim

www.teatrpolski.wroc.pl

Dla członków związku „SOLIDARNOŚĆ” oraz ich rodzin 30% zniżki na bilety na wszystkie spektakle Teatru Polskiego we Wrocławiu. Zakupu można dokonać w kasie Teatru za okazaniem aktualnej legitymacji. Pełny repertuar na stronie WWW.TEATRPOLSKI.WROC.PL

Nie w kopertach, lecz w reklamówkach

Gdybym był doradcą kogoś z koncernów samochodowych pragnących z większą mocą wejść na polski rynek, zaleciłbym „podjęcie nieformalnych intensywnych działań w temacie utajnionych korzyści majątkowych na odcinku polskiej samorządowości”. Tak brzmiałaby ta porada w oficjalnej notatce, napisana korpojęzykiem i wysłana do zarządu szyfrowanym mailem. Natomiast ścisłym głosem powiedziałbym na naradzie prezesów: wręczajcie naszym radnym łapówki. Futrujcie drani luksusom.

A widząc brwi uniesione w zdziwieniu nad oprawkami kosztownych okularów, rozpocząłbym wywód. Owszem, wielu z nich i tak bierze, ale teraz należałoby dawać więcej. Nawet więcej, niż dają ci od wiatraków. Już nie w kopertach, lecz w reklamówkach. Do tego zagraniczne zaproszenia, bo polski samorządowiec szczebla miejskiego to wciąż zakompleksiona myszka, która lubi sobie strzelić w delegacji sweet fotkę przy talerzu z makaronem omaszczonym keczupem. Byle było „zagranico”. Rano zabierajcie ich na zwiedzanie waszych nowoczesnych fabryk, do tego jakiś

wykład lub konferencja, ale nie za długa, żeby się nie znudzili. A wieczorem – hulanki, swawole i figle-migle. Gdy znajdzie konieczność, zakończone nawet happy endem w postaci wizyty w numerze hotelowym pani pros..., pardon, osoby seksworkerskiej.

Po co to wszystko? – zapytałby zapewne ten i ów członek zarządu. A ja, uniósłszy palec i odczekawszy kilka sekund, rzekłbym tonem starego wyjadacza: po to, żeby zmienić antysamochodowe obsesje, które zaważnęły mózgi polskiej samorządowości. Aby zakończyć wojnę, jaką pod wpływem aktywistów wypowiedzieli oni polskim kierowcom i którą, jak na razie, wygrywają w cuglach. I żeby odwrócić szkodliwy trend, który prędzej czy później doprowadzi do tego, że posiadanie auta w mieście stanie się równie sensowne jak trzymanie nosorożca w kawalerce, a dojazd do pracy z prowincji do miasta będzie zjadał trzy czwarte pensji. I wtedy lepiej będzie leniuchować na bezrobociu na wsi, niż napędzać swoją życiową energią kolejny miejski ideologiczny absurd. Tym razem zielony, choć gdzieś

tam pod spodem i tak zawsze czai się bolszewicka czerwień – mrugnąłbym okiem do prezesów, a oni by zachichotali. Zaś ja, znów uniósłszy palec, zaskrzeczałbym złowieszczą: a to się odbije na sprzedaży waszych samochodów! Żle się odbije.

Nie, żeby samorządowcy nie lubili aut. Wręcz przeciwnie, oni je kochają, każdy prezydent polskiego miasta ma ich po dwa, oba niezwykle drogie. Jeden w domu, a drugi pod ratuszem – jak najbliższe wejście, choćby było to sprzeczne z poczuciem estetyki i zwykłej ludzkiej przyzwoitości.

Tak! Wręczajcie „korzyści majątkowe” i żądajcie od polskich radnych, by poszerzali jeźdnie, zamiast je dużym kosztem zwężać. By budowali obwodnice, a nie wyznaczali po uważaniu kolejne strefy czystego transportu. By zamiast klombów wielkości ręcznika urządzali miejsca parkingowe. By ich sposobem na rozrzedzenie korków nie było podbijanie cen biletów za parking, lecz darmowe centra przesiadkowe. I żeby autobusy do miasta odjeżdżały z tych centrów co kwadrans, a nie co

Felieton

Autor jest reportażystą, felietonistą, powieściopisarzem.

godzinę. I aby nie szczuli kierowców strażą miejską, bo ktoś, kto przyjeżdża do ich miast, by zrobić tam zakupy, doznać rozrywki lub kultury albo po prostu pracować, nie może czuć się jak żydowskie dziecko, które w 1943 wyszło na chwilę z piwnicy na warszawską ulicę. Co wygłosiwszy, rozejrzałbym się po zebranych, aby się zorientować, czy nie ma wśród nich przedstawicieli niemieckiej motoryzacji. Albo wręcz przeciwnie – aby się upewnić, że właśnie tam są.

PS. Ponieważ żyjemy w czasach, gdy ironia bywa nierozumiana, a poczucie humoru zanika, na wszelki wypadek wyjaśniam, że absolutnie nie namawiam do wręczania łapówek. To jest felieton, który zakłada zabawę formą i wszelkie stylizacje. Jak ktoś nie wierzy, niech zapyta AI.

ZBIGNIEW GÓRNIAK

1,5%

APELUJEMY DO PODATNIKÓW

Przeznaczcie 1,5% ze swojego należnego podatku za 2025 r. na jedną z inicjatyw naszego Regionu.

Stowarzyszenie Charytatywne im. Kazimierza Michalczyka powołane przez Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk. Pomaga naszym związkowcom i członkom ich rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Nr w KRS: 0000244836

Region Dolny Śląsk powołał w 2002 roku Dolnośląskie **Stowarzyszenie Kultury Zdrowotnej i Sportu NSZZ „Solidarność”**, które jest organizatorem wielu imprez sportowych integrujących członków naszego Związku (m.in. Bieg Solidarności, turnieje piłkarskie, rajdy).

Nr w KRS: 0000027102

Marsz po wolność

Nie dajmy się zielonej bolszewii – mówił przewodniczący ZR Kazimierz Kimso

Zielony Ład zagraża polskiej gospodarce i uderzy we wszystkich – tak można podsumować wystąpienia liderów związkowych z NSZZ „Solidarność” zebranych w południe 20 lutego pod wrocławskim biurem Parlamentu i Komisji Europejskiej. W manifestacji zorganizowanej przez Region Dolny Śląsk wzięli również udział związkowcy z regionów: Podbeskidzie, Zagłębie Miedziowe, Jelenia Góra i Zielona Góra.

Przewodniczący dolnośląskiej Solidarności Kazimierz Kimso w swoim wystąpieniu zapowiedział, że Związek rozpoczyna marsz po wolność dla Polski i Europy, która zniewolona ideologią Zielonego Ładu przegrywa konkurencję z innymi krajami. O postępującej fali zwolnień w polskich zakładach mówili m.in. Bartosz Budziak, Marek Bogusz, Franciszek Kopeć. O tym, że Solidarność ma szansę na obudzenie Europy, wspominał Bogusław Motowidło. O spotkaniu

pod koniec lutego w historycznej Sali BHP, na które nasz Związek zaprosił wszystkie organizacje sprzeciwiające się unijnej strategii

mówił zastępca przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Maciej Kłosiński.

Również umowa z krajami Mercosur niesie zagrożenie polskiemu rolnictwu. Oznacza to docelowo likwidację około 40% gospodarstw w Polsce i całej UE – ostrzegł Adrian Wawrzyniak z Solidarności Rolników Indywidualnych.

Działacze wręczyli przedstawicielowi Biura Parlamentu Europejskiego list otwarty, w którym napisali m.in. „Restrykcyjne ograniczenie spalania paliw kopalnych oraz nałożenie na ich stosowanie ideologicznego podatku ETS, spowodowały drastyczne wzrosty cen energii, a tym samym uderzenie w rozwój gospodarczy państw, widocznie rosnącą liczbę utraconych miejsc pracy oraz obniżanie standardów życia obywateli. W ramach tzw. Zielonego Ładu marginalizuje się energetykę konwencjonalną, stawiając na niestabilne źródła energii odnawialnej. Nie prowadzi się dyskusji publicznej i ignoruje się eksperymenty naukowe mówiące o urealnieniu wpływu dwutlenku węgla na atmosferę ziemską. Jako „Solidarność” od zawsze staliśmy na straży wolności wypowiedzi i uważamy

Członkowie Organizacji Międzyzakładowej Pracowników Telekomunikacji

dyskusję publiczną za konieczną, ponieważ błyskawiczne tempo redukcji emisji dwutlenku węgla narzucone przez UE doprowadzi gospodarkę polską i europejską do ruiny. W przeciwieństwie do gospodarek innych krajów, które nie obrały samobójczej ścieżki i powoli przejmują europejski rynek. Z powodu obciążania ogromnymi podatkami w postaci m.in. uprawnień do emisji CO₂ zakłady produkcyjne przenoszone są poza obszar UE, np. do Turcji, Chin czy Indii, gdzie nie stosuje się wszystkich restrykcji UE nakładanych na m.in. polskich przedsiębiorców. Emisja dwutlenku węgla, gorsze

Polski niesie ogromne zagrożenie. Po pierwsze, zagraża strategicznemu bezpieczeństwu żywnościowemu Polaków, po drugie, uderza w polskich rolników, wprowadzając nieuczciwą konkurencję i tym samym powodując upadek gospodarstw rolnych i zwiększając szereg bezrobotnych. Dlatego MY, sygnatariusze tego listu, reprezentujący Solidarność stanowczo domagamy się natychmiastowej rezygnacji z ideologicznego podatku ETS, zaprzestania dezinformacji dotyczącej szkodliwości stosowania paliw kopalnych, cofnięcia wszelkich decyzji dotyczących ograniczania i zakazu stosowania paliw kopal-

Protestujący z hasłami

Kazimierz Kimso wręcza list otwarty

W wydarzeniu wzięło udział kilkaset osób

warunki pracy, zatrudnianie dzieci, ochrona środowiska na minimalnym poziomie lub jej brak, produkty niższej jakości i wątpliwe pod kątem bezpieczeństwa dla ludzi – to wszystko przestaje mieć znaczenie w oczach władz UE? Umowa z krajami MERCOSUR z perspektywy

nych oraz odstąpienia od umowy z krajami MERCOSUR”.

Pomimo mrozu, około 600 zebranych z pomysłowymi hasłami (np. Zielone szaleństwo niszczy społeczeństwo) wypełniło teren przed budynkiem instytucji unijnej.

MARCIN RACZKOWSKI

Członkowie MOZ Pracowników Przemysłu

BENEFITY

DLA CZŁONKÓW

NSZZ

SOLIDARNOŚĆ

KARTA RABATOWA ORLEN

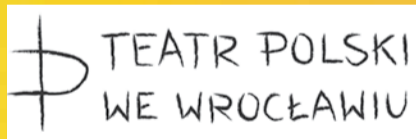
10% ZNIŻKI na ubezpieczenia

RABATY na stacjach MOL

50% ZNIŻKI na zwiedzanie

30% ZNIŻKI dla całej rodziny

I WIELE INNYCH W CAŁYM KRAJU

www.solidarnosc.org.pl/benefity-dla-czlonkow-zwiazku

SZCZEGÓŁY W ORGANIZACJI ZWIĄZKOWEJ

LUB NA STRONIE REGIONU DOLNY ŚLASK NSZZ SOLIDARNOŚĆ

www.solidarnosc.wroc.pl

Chrystus Zmartwychwstał!

– cieszymy się w wielkanocne święto i odpowiadamy

– Prawdziwie Zmartwychwstał!

Niech magia tych wiosennych obrzędów i świąt da nam nadzieję, wiarę i miłość.

*Niech cykliczne narodziny życia napętnią nasze serca ciepłem
i nadzieją na przyszłość.*

*Podczas spotkań świątecznych dzielmy się tradycyjnym jajkiem,
symbolem życia i składajmy sobie życzenia wdzięczności za te chwile,
które za nami i za te, które mają nadejść.*

*W imieniu dolnośląskiej „Solidarności” życzę Państwu,
by wiosenne promienie słońca dały nadzieję na przyszłość
i wiarę w zwycięstwo Bożej mocy i sprawiedliwości.*

Przewodniczący

Krzysztof Kimso

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI EKONOMICZNO-FINANSOWE

według stanu z dnia 9.03.2026 r.

MINIMALNE WYNAGRODZENIE ZA PRACĘ

• od 01.01. do 31.12. 2026 r. (wzrost do 2025 o 3,0%)	4.806 zł
• od 01.01. do 31.12. 2025 r. (wzrost do średniego w 2024 r. o 9,2%)	4.666 zł

MINIMALNA STAWKA GODZINOWA ZA ZLECENIE

• od 01.01. do 31.12. 2026 r.	31,40 zł/godz.
• od 01.01. do 30.06. 2025 r.	30,50 zł/godz.

NAJNIŻSZE WYNAGRODZENIE

• od 01.01. 2001 r. (bezzterminowo – art. 25 ustawy z 10.10.2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu)	760,00 zł
---	-----------

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE (W KWARTALE)

• w I kw. 2025 r. – 8.962,28 zł	• w III kw. 2025 r. – 8.771,70 zł
• w II kw. 2025 r. – 8.748,63 zł	• w IV kw. 2025 r. – 9.197,79 zł

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE W GOSP. NARODOWEJ (ZA ROK)

• 2025r. (wzrost do 2024 r. o 8,8 %) – 8.903,56 zł	• 2026 r. (plan. wg ustawy budżetowej, wzrost o 5,8%) – 9.420 zł
--	--

PRZECIĘTNE MIEŚ. WYN. W SEKTORZE PRZEDSIĘB. W ROKU 2025 (Z ZYSKIEM I BEZ ZYSKU) ORAZ W IV KWARTALE 2025 ROKU (Z ZYSKIEM)

• w roku 2025 (z zyskiem) – 8.934,98 zł	• w roku 2025 (bez zysku) – 8.933,84 zł
• w IV kw. 2025 r. (z zyskiem) – 9.228,64 zł	

KWOTA BAZOWA (OD 01.03.2026 R.)

• 7.770,04 zł (od 01.03.2026 r. - wzrost do poprzedniej o 10,8%)	• 24% kwoty bazowej 1.864,81 zł
• 7.140,52 zł (od 01.03.2025 r. do 28.02.2026 r. - wzrost o 14,3%)	• 24% kwoty bazowej 1.713,72 zł

WSKAŹNIK WALORYZACJI EMERYTUR I RENT ORAZ ŚWIADCZEŃ PRZEDEMERYTALNYCH I ŚWIADCZEŃ KOMPENSACYJNYCH

• od 01.03.2026 r. (dla świad. przyzn. do 28.02.2025 r.) o 5,3%

LIMITY DOPUSZCZALNYCH PRZYCHODÓW DLA EMERYTÓW I RENCISTÓW (70% I 130% PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA)

• Miesięcznie w roku 2026:		
• od 01.01.2026 r. do 28.02.2026 r.	6.140,20 zł (70% za III kw. 2025 r.)	11.403,30 zł (130%)
• od 01.03.2026 r. do 31.05.2026 r.	6.438,50 zł (70% za IV kw. 2025 r.)	11.957,20 zł (130%)
• Roczna kwota za rok 2025:	72.562,00 zł (70%)	134.757,80 zł (130%)

Uwaga! Przychody emeryta (do momentu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego) i rencisty przekraczające podane wyżej wielkości, powodują odpowiednio zmniejszenie (przekroczenie 70%), bądź zawieszenie emerytury – renty (przekroczenie 130%).

KWOTY MAKSYMALNEGO ZMNIEJSZENIA EMERYTURY I RENTY (MIESIĘCZNIE) PRZY OSIĄGANIU PRZYCHODU POWYŻEJ 70% DO 130% PRZECIĘT. WYNAGR. (OD 01.03.2026 R.)

• dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy	989,41 zł
• dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy	742,10 zł
• dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba	841,05 zł

ZASIŁKI I ŚWIADCZENIA RODZINNE

• Zasiłki rodzinne – (w zależności od wieku dziecka i dochodu netto miesięcznie na dziecko – od 01.11.2025 r.):		
• do ukończenia 5 lat – 95 zł	• powyżej 5 do 18 lat – 124 zł	• powyżej 18 do 24 lat – 135 zł
• Świadczenie pielęgnacyjne – miesięcznie (od 01.01. 2026 r.)	3.386 zł	
• Dodatek pielęgnacyjny – miesięcznie (od 01.03.2026 r.)	366,68 zł	
• Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka – tzw. becikowe (od 01.11.2025 r. – jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 1.922 zł)	1.000,00 zł	
• Jednorazowy zasiłek z tyt. urodzenia się dziecka niepełnosprawnego (od 01.11.2025 r. – bez względu na dochód)	4.000,00 zł	

INNE ZASIŁKI I ŚWIADCZENIA

• Zasiłek pogrzebowy (od 01.03. 2026 r.)	7.000 zł
• Zasiłki dla bezrobotnych	

	podstawowy (100%)	podwyższony (120%)
przyznawane od 1.06.2025 r. do 31.05.2026 r.	przez pierwsze trzy miesiące 1.721,90 zł	2.066,23 zł
	w kolejnych miesiącach 1.352,20 zł	1.622,64 zł
przyznawane od 1.06. 2026 r. do 31.05.2027 r.	przez pierwsze trzy miesiące 1.783,90 zł	2.140,68 zł
	w kolejnych miesiącach 1.400,90 zł	1.681,09 zł

• Świadczenie przedemerytalne – od 01.03.2026 r. do 28.02.2027 r.	1.993,76 zł
• Świadczenie pieniężne dla działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych – miesięcznie (od 01.03.2026 r. do 28.02.2027 r.)	1.978,49 zł
• Świadczenie za pełnienie funkcji sołtysa – miesięcznie (od 01.03. 2026 r.)	373,67 zł
• Świadczenie ratownicze dla strażaków OSP (od 01.03. 2026 r.)	288 zł
• Świadczenie z tytułu ukończenia 100 lat życia (niezależnie od pobieranych innych świadczeń z ZUS, np. emerytury – miesięcznie od 01.03. 2026 r. do 28.02.2027 r.)	6.938,92 zł

NAJNIŻSZE EMERYTURY I RENTY (od 01.03.2025 r. do 28.02.2026 r. i od 01.03.2026 r. do 28.02.2027 r.)

• Emerytura (w tym pomostowa), nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, renta za całkowitą niezdolność do pracy (dawna I i II gr.) oraz renta rodzinna:	
• do 28.02.2026 r. – 1.878,91 zł	• od 01.03.2026 r. – 1.978,49 zł
• Renta za częściową niezdolność do pracy (dawna III grupa):	
• do 28.02.2026 r. – 1.409,18 zł;	• od 01.03.2026 r. – 1.483,87 zł
• Wypadkowa renta za całkowitą niezdolność i wypadkowa renta rodzinna:	
• do 28.02.2026 r. – 2.254,69 zł;	• od 01.03.2026 r. – 2.374,19 zł
• Wypadkowa renta za częściową niezdolność do pracy:	
• do 28.02.2026 r. – 1.691,03 zł;	• od 01.03.2026 r. – 1.780,64 zł
• Renta socjalna:	
• do 28.02.2026 r. – 1.878,91 zł;	• od 01.03.2026 r. – 1.978,49 zł

ODPISY NA ZFŚS W ROKU 2026

• Obowiązkowe:	
• podstawowy na 1 etat (37,5% od kwoty 7.848,60 zł, tj. od przecięt. w II pół. 2025 r.)	2.943,23 zł

• zwiększony na 1 etat wykonującego prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze (50% od kwoty jak przy podstawowym)	3.924,30 zł
• na jednego pracownika młodocianego – bez przeliczania na 1 etat (w I, II, i III roku nauki – 5%, 6% i 7% od kwoty jak przy podstawowym)	392,43 zł; 470,92 zł; 549,40 zł
• na nauczyciela (1 etat) objętego Kartą Nauczyciela: (110% od kwoty 5.597,86 zł, tj. bazowej obowiązującej od 01.01.2026 r.)	6.157,65 zł
• na byłego nauczyciela: emeryta, rencistę i pobierającego świadczenie kompensacyjne – po przeliczeniu w roku na osoby mające ten status (42% od kwoty jak wyżej)	2.351,10 zł
• na jednego emeryta (rencistę) byłego pracownika uczelni publicznej (10% najniższej emerytury za rok poprzedni tj. za 2025 r.)	2.235,10 zł
• Uznaniove:	
• na emeryta i rencistę (6,25% od kwot jak przy podstawowym)	490,54 zł
• zwiększenie na niepełnosprawnego (6,25% od kwot j.w.)	490,54 zł
• zwiększenie na każdą zatrudnioną osobę, pod warunkiem przeznaczenia całości tego zwiększenia na prowadzenie żłobka lub klubu dziecięcego (7,5% od kwot jak przy podstawowym)	588,65 zł

ŚWIADCZENIE URLOPOWE DLA NAUCZYCIELI W ROKU SZKOLNYM 2025/2026 (WYLICZANE PROPORCJONALNIE DO WYMIARU CZASU PRACY I OKRESU ZATRUDNIENIA)

• Zatrudnionych w placówkach specjalnych za 12 miesięcy w wym. pełnego etatu [(50% od kwoty 7.262,39 zł, tj. od przecięt. w II pół. 2024 r.): 12 x 4] + [(50% od kwoty 7.848,60 zł tj. od przecięt. w II pół. 2025 r.): 12 x 8]	3.826,60 zł
• Zatrudnionych w pozostałych placówkach za 12 miesięcy w wym. pełnego etatu [(37,5% od kwoty 7.262,39) : 12 x 4] + [(37,5% od kwoty 7.848,60) : 12 x 8]	2.870 zł

STAWKI DIET I RYCZAŁTÓW ZA PODRÓŻE SŁUŻBOWE (OD 01.01.2023 R.)

• Dieta	45 zł
• Ryczałt na dojazdy (20% diety)	9 zł
• Ryczałt za nocleg (150% diety)	67,50 zł

Uwaga! Dieta w podanej wyżej wysokości przysługuje gdy podróż trwała ponad 12 godz., a przy podróży od 8 godz. do 12 godz. dieta wynosi 50% diety (tj. 22,50 zł). Przy podróży do 8 godz. dieta nie przysługuje. Ponadto dieta jest zmniejszana o koszt zapewnionego bezpłatnego częściowego wyżywienia, przyjmując, że: śniadanie i kolacja stanowią po 25% diety (tj. po 11,25 zł), a obiad 50% diety (tj. 22,50 zł). Przy zapewnieniu wszystkich trzech posiłków dieta nie przysługuje.

STAWKI ZA 1 KM PRZEBIEGU POJAZDU (OD 17.01.2023 r.)

• Sam. osob. o poj.:	
• do 900 cm ³	– 0,89 zł / 1 km
• powyżej 900 cm ³	– 1,15 zł / 1 km

ODSETKI ZA ZWŁOKĘ W PŁATNOŚCIACH

• Ustawowe z tytułu świadczeń cywilnoprawnych – rocznie (art.481 § 24 Kodeksu cywilnego):		
• od 08.09.2022 r. – 12,25%;	• od 08.05.2025 r. – 10,75%;	• od 09.10.2025 r. – 10,00%
• od 07.09.2023 r. – 11,50%;	• od 03.07.2025 r. – 10,50%;	• od 08.11.2025 r. – 9,75%
• od 05.10.2023 r. – 11,25%;	• od 04.09.2025 r. – 10,25%;	• od 04.12.2025 r. – 9,50%
• Z tyt. zobowiązań podatkowych oraz składek na ubezpieczenia społeczne – rocznie:		
• od 08.09.2022 r. – 16,50%;	• od 08.05.2025 r. – 13,50%;	• od 09.10.2025 r. – 12,00%
• od 07.09.2023 r. – 15,00%;	• od 03.07.2025 r. – 13,00%;	• od 08.11.2025 r. – 11,50%
• od 05.10.2023 r. – 14,50%;	• od 04.09.2025 r. – 12,50%;	• od 04.12.2025 r. – 11,00%

ROZCNA KWOTA GRANICZNA PODSTAWY WYM. SKŁADEK W ROKU

• Kwota powyżej której nie pobiera się składek na ubezpiecz. emerytalne i rentowe:	
• w 2025 r. – 260.190 zł;	• w 2026 r. – 282.600 zł

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA W ROKU 2025 I 2026

• Ubezpieczenie Społeczne:	
• fundusz emerytalny (pracownik – 9,76%; pracodawca – 9,76% od przychodu)	19,52%
• fundusz rentowy (pracownik – 1,5%; pracodawca – 6,5% od przychodu)	8,00%
• fundusz chorobowy (tylko pracownik – od przychodu)	2,45%
• fundusz wypadkowy (tylko pracodawca – od przychodu)	od 0,67% do 3,33%
RAZEM UBEZP. SPOŁECZNE: pracownik: 13,71% pracodawca: od 16,93% do 19,59 %	
• Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy (2,0% + 0,45% – tylko pracodawca od przychodu)	2,45 %
• GFŚP (tylko pracodawca – od przychodu)	0,10%
• Fundusz Emerytur Pomostowych (tylko pracodawca – od przychodu)	1,50%
• Ubezpieczenie Zdrowotne (tylko pracownik – od przychodu pomniejszonego o skł. na ubezpiecz. społeczne – bez odliczania od podatku)	9,00%

MINIMALNE SKŁADKI NA UBEZP. SPOŁ. ORAZ FP I FS, DLA PROWADZĄCYCH DZIAŁ. GOSP., KTÓRZY NIE KORZYSTAJĄ Z ULG W ROKU 2025 I 2026

• Minimalna podstawa wymiaru miesięcznej składki na Ubezpie. Społ. oraz FP i FS:	
• od 01.01 do 31.12.2025 r. (60% plan. przecięt. miesięcz. wyn.w gosp. narod. na 2025 r.)	5.203,80 zł
• od 01.01 do 31.12.2026 r. (60% plan. przecięt. miesięcz. wyn.w gosp. narod. na 2026 r.)	5.652 zł
• Minimalna składka miesięczna na Ubezpie. Społeczne:	
• od 01.01 do 31.12.2025 r.: (bez chorobowego – 29,19%) 1.518,98 zł	i (z chor. – 31,64%) 1.646,42 zł
• od 01.01 do 31.12.2026 r.: (bez chorobowego – 29,19%) 1.649,82 zł	i (z chor. – 31,64%) 1.788,29 zł
w tym:	
– fundusz emerytalny (19,52% podstawy wymiaru):	(za 2025 r.) 1.015,78 zł (za 2026 r.) 1.103,27 zł
– fundusz rentowy (8,0% podstawy wymiaru):	(za 2025 r.) 416,30 zł (za 2026 r.) 452,16 zł
– fundusz wypadkowy (1,67% podstawy wymiaru):	(za 2025 r.) 86,90 zł (za 2026 r.) 94,39 zł
– fundusz chorobowy (2,45 % podstawy wymiaru):	(za 2025 r.) 127,49 zł (za 2026 r.) 138,47 zł
• Minimalna składka miesięczna na Fundusz Pracy i F. Solidarnościowy:	
• od 01.01 do 31.12.2025 r. (2,45% podstawy wymiaru)	127,49 zł
• od 01.01 do 31.12.2026 r. (2,45% podstawy wymiaru)	138,47 zł

Uwaga!
W zestawieniu nie została uwzględniona składka na ubezpieczenie zdrowotne, gdyż zarówno jej podstawa jak i wysokość, dla każdej z czterech form opodatkowania prowadzonej działalności (tj. zasady ogólne – skala podatkowa, opodatkowanie liniowe, opodatkowanie ryczałtem ewidencjonowanym oraz opodatkowanie ryczałtem kwotowym – karta podatkowa) jest różna.

PROGI DOCHODOWE I SKALA PODATKOWA W ROKU 2025 I 2026

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	120.000	12% minus kwota zmniejszająca podatek 3.600 zł
120.000		10.800 zł + 32% nadwyżki ponad 120.000 zł

KWOTA ZMNIEJSZAJĄCA PODATEK (ULGA) DO ROZLICZENIA DOCHODU ZA ROK 2025 I 2026

• Rocznie za rok podatkowy	3.600 zł
• Miesięcznie odliczana przez płatników w ciągu roku	300 zł

ZRYCZAŁTOWANE KOSZTY ZE STOSUNKU PRACY W ROKU 2025 i 2026

Pracownik	Rocznie	Miesięcznie uwzględniane przez patników w ciągu roku
Jednoetatowiec miejscowy	3.000 zł	250,00 zł
Wieloletowiec miejscowy	4.500 zł	250,00 zł
Jednoetatowiec dojeżdżający	3.600 zł	300,00 zł
Wieloletowiec dojeżdżający	5.400 zł	300,00 zł

ULGA PRORODZINNA (ODLICZANA OD PODATKU) W ROKU 2025 i 2026

- Rocznie za każde wychowywane dziecko przez 12 miesięcy:
 - za pierwsze – 1.112,04 zł
 - za drugie – 1.112,04 zł (2.224,08 zł za dwoje)
 - za trzecie – 2.000,04 zł (4.224,12 zł za troje)
 - za czwarte i każde następne – 2.700,00 zł (6.924,12 zł za czworo)

LIMITY DOPUSZCZALNYCH PRZYCHODÓW (OD 01.03.2026 R. DO 28.02.2027 r.) DLA POBIERAJĄCYCH ŚWIADCZENIA PRZEDEMERYTALNE

- Miesięcznie**
 - dopuszczalna kwota przychodu (25% przecięt. miesięcz. wynagr. w gosp. za 2025 r.) **2.225,90 zł**
 - graniczna kwota przychodu (70% przecięt. miesięcz. wynagr. w gosp. za 2025 r.) **6.232,50 zł**
- Rocznie**
 - dopuszczalna kwota przychodu (25% przecięt. miesięcz. wynagr. w gosp. za 2025 r. x 12) **26.710,80 zł**
 - graniczna kwota przychodu (70% przecięt. miesięcz. wynagr. w gosp. za 2025 r. x 12) **74.790,00 zł**
- Gwarantowana kwota świadczenia przedemerytalnego przysługująca osobie osiągnącej przychód przekraczający dopuszczalną kwotę przychodu, ale nie wyższy niż graniczna kwota przychodu:**
 - miesięcznie **996,90 zł**
 - rocznie **11.962,80 zł**

Uwaga! W przypadku przekroczenia dopuszczalnej kwoty przychodu (osiągnięty przychód bez doliczania wysokości pobieranego świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego) – miesięcznej **2.225,90 zł** lub rocznej **26.710,80 zł**, a nie przekroczenia granicznej kwoty przychodu (tj. osiągnięty przychód bez doliczania wysokości pobieranego świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego) – miesięcznej **6.232,50 zł** lub rocznej **74.790,00 zł**, świadczenie podlega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia. W przypadku gdy w wyniku zmniejszenia kwota świadczenia byłaby niższa niż **996,90 zł** – świadczenie wynosi **996,90 zł** miesięcznie i **11.962,80 zł** rocznie). W przypadku przekroczenia kwoty granicznej świadczenie podlega zawieszeniu. Gdy dopuszczalna kwota przychodu nie jest przekroczona świadczenie przysługuje w pełnej wysokości.

WSKAŹNIKI WALORYZACJI (ROCZNE I KWARTALNE) ŚRODKÓW ZGROMADZONYCH W ZUS (NA KONCIE – I FILAR I NA SUBKONCIE – II FILAR) STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ DO WYLICZANIA EMERYTURY – W ZALEŻNOŚCI OD DATY SKŁADANEGO WNIOSKU O PRYZNANIE EMERYTURY

- Wskaźniki waloryzacji rocznej (zarówno dla środków na koncie jak i subkoncie) uwzględniany jest przez ZUS (a zwiększenie środków zapisywane na koncie) corocznie od 1 czerwca danego roku (za rok poprzedni) i obejmują waloryzację środków zapisanych na koncie na dzień 31 stycznia danego roku.

- Wskaźniki waloryzacji kwartalnych (zarówno dla środków na koncie jak i subkoncie) – uwzględniane są przez ZUS tylko jeden raz przy złożonym wniosku o przejście na emeryturę i zależą od kwartału, w którym wniosek został złożony tj. przy wniosku złożonym w:

- I kw. danego roku (styczeń – marzec) – ZUS uwzględni waloryzację za I, II i III kw. roku poprzedniego – bez rocznej za rok poprzedni (np. wniosek w I kw. 2026 r. – wsk. roczny za 2024 r. + wsk. za I, II, i III kw. 2025 r.);
- II kw. danego roku (tylko kwiecień – maj) – ZUS uwzględni waloryzację za I, II, III i IV kw. roku poprzedniego – bez rocznej za rok poprzedni (np. wniosek w kwietniu i maju 2026 r. – wsk. roczny za 2024 r. + wsk. za I + II + III kw. + IV kw. 2025 r.);
- czerwcu – ZUS uwzględni tylko waloryzację roczną za rok poprzedni – bez waloryzacji kwartalnych lub jeśli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego to ZUS uwzględni zasady jak wyżej (tj. jak przy wniosku złożonym w maju);
- III kw. danego roku (lipiec – wrzesień) – ZUS uwzględni waloryzację roczną za rok poprzedni oraz kwartalną za I kw. danego roku, w którym składany jest wniosek (np. wniosek w III kw. 2026 r. – wsk. roczny za 2025 r. + wsk. za I kw. 2026 r.);
- IV kw. danego roku (październik – grudzień) – ZUS uwzględni waloryzację roczną za rok poprzedni oraz kwartalną za I i II kw. danego roku tj., w którym składany jest wniosek (np. wniosek w IV kw. 2026 r. – wsk. roczny za 2025 r. + wsk. za I kw. + II kw. 2026 r.);

Uwaga! Emerytura przyznana przed 1 marca danego roku, w którym dokonywana jest waloryzacja emerytur i rent podlega waloryzacji również od 1 marca tego roku (np. jeśli była przyznana przed 1 marca 2026 r. to od 1 marca 2026 r. podlega zwiększeniu o wsk. 5,5%). Emerytury przyznane od 1 marca danego roku podlegają waloryzacji dopiero od 1 marca roku następnego

- Terminy ogłaszania wskaźników waloryzacji rocznych i kwartalnych (dla środków na koncie i subkoncie):

- roczne (za rok poprzedni) – do 25 maja roku następnego;
- za I kw. danego roku (tj. w którym składany jest wniosek) – do 25 czerwca tego samego roku;
- za II kw. danego roku (tj. w którym składany jest wniosek) – do 25 września tego samego roku;
- za III kw. danego roku (tj. w którym składany jest wniosek) – do 25 grudnia tego samego roku;
- za IV kw. danego roku (tj. w którym składany jest wniosek) – do 25 marca następnego roku.

- Wysokość wskaźników ostatnich waloryzacji rocznych i zwiększających środki na koncie od 1 czerwca 2025 r. (dla środków na koncie i subkoncie) za rok 2024 wyniosła:

* 14,41% (na koncie) * 9,49% (na subkoncie)

- Wysokość wskaźników waloryzacji kwartalnych (dla środków na koncie i subkoncie) w roku 2025 wyniosła:

- na koncie: za I kw. – 11,6%; za II kw. – 2,09%; za III kw. – 0,30%; za IV kw. – jeszcze nie ogłoszony
- na subkoncie: za I kw. – 2,37%; za II kw. – 2,37%; za III kw. – 2,37%; za IV kw. – 2,37%

PRZECIĘT. STOPA BEZROB. ORAZ ŚREDNIOROCZNE WSK. CEN TOWARÓW I USŁG KONSMP. OGÓLEM (INFLACJA)

- Przeciętna stopa bezrobocia w kraju na dzień 30 czerwca danego roku w kraju:

• w 2023 r. – 5,1%; • w 2024 r. – 4,9%; • w 2025 r. – 5,1%;

- w tym w powiecie wrocławskim:

• w 2023 r. – 1,4%; • w 2024 r. – 1,5%; • w 2025 r. – 1,8%;

- Średnioroczna inflacja ogółem:

• w 2023 r. – 11,9%; • w 2024 r. – 3,6%; • w 2025 r. – 3,6%; • w 2026 r. (plan. w ustawie budż.) – 3,0%;

Opracował: Jerzy Piłaza

Ostrożnie ze stażem!

Nauczyciele powinni być ostrożni z doliczaniem nowych okresów zatrudnienia do stażu pracowniczego

W roku 2026 mamy do czynienia z kolejnymi zmianami w prawie pracy, które dotyczą kwestii formalnych, takich jak cyfryzacja obrotu i dokumentacji pracowniczego, a także kwestii organizacyjnych, takich jak wynagrodzenia, staż pracy, rekrutacja i dialog społeczny.

Jedną z najkorzystniejszych dla pracowników zmian jest ta, która dotyczy nowych zasad liczenia stażu pracowniczego. Polski ustawodawca uznał, że do okresów zatrudnienia, od których zależą liczne uprawnienia pracownicze będą zaliczone okresy aktywności zawodowej, które dotychczas były pomijane, m.in.:

- okres umowy zlecenia lub umowy agencyjnej,
 - okres prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej,
 - okres pozostawania członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych.
- Formalnym wymogiem wliczenia powyższych okresów jest przedstawienie pracodawcy zaświadczenia z ZUS. Wniosek o takie zaświadczenie osoby fizyczne składają do ZUS w postaci elektronicznej za pomocą profilu informacyjnego ZUS.

Możliwość doliczenia dodatkowych okresów do stażu pracy wymiennie wpłynie na takie uprawnienia jak: wymiar urlopu wypoczynkowego, długość okre-

sów wypowiedzenia, wysokość odprawy należnej pracownikowi w przypadku rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika, wyższe dodatki stażowe, nabycie prawa do nagrody jubileuszowej.

Omawiana nowelizacja otrzymała dwie daty wejścia w życie. Pierwsza data 1 stycznia 2026 dotyczy pracowników zatrudnionych u pracodawców będących jednostkami sektora finansów publicznych. W dniu 1 maja 2026 nowa regulacja obejmie wszystkich pozostałych pracowników.

Dokładną treść ww. zmian zawierają nowo dodane do kodeksu pracy artykuły: art. 3021 oraz art. 3022.

Bezspornie dla większości pracowników omawiana nowelizacja jest korzystna. Zdarzają się jednak przypadki, kiedy należy z dużą ostrożnością doliczać do swojego stażu pracowniczego nowe okresy zatrudnienia.

Dotyczy to w szczególności nauczycieli z bardzo długim stażem pracy (ponad 20-letnim). Tacy nauczyciele nie skorzystają już na wydłużeniu okresów wypowiedzenia, zwiększeniu wysokości dodatku stażowego, zwiększeniu wymiaru urlopu czy odprawie w przypadku zwolnień, bowiem te świadczenia już mają gwarantowane na maksymalnie wysokim poziomie. Jedyną

realną korzyścią dla tych osób jest ewentualne przyspieszenie wypłaty nagrody jubileuszowej w przypadku dostarczenia pracodawcy zaświadczenia z ZUS o dodatkowych okresach zatrudnienia.

Tutaj dochodzimy do wzmiankowanej w tytule ostrożności w skorzystaniu z omawianej nowelizacji.

Pierwsze ostrzeżenie należy zdedykować nauczycielom, którzy chcieliby wcześniej otrzymać nagrodę jubileuszową za 45 lat pracy. Przykład: nauczyciel legitymuje się obecnie 44 latami pracy. Wystąpił do ZUS i uzyskał zaświadczenie o dodatkowym stażu 2 lat (kiedy wyłącznie jednoosobowo prowadził działalność gospodarczą). Po przedłożeniu tego zaświadczenia do pracodawcy nauczyciel straci prawo do nagrody jubileuszowej za 45 lat. Taka sytuacja jest pochodną brzmienia art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 25 lipca 2025 o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2025 poz. 1160), który stanowi, że przepis art. 47 ust. 1 pkt 6 Karty Nauczyciela (to ten, który ustanawia nagrodę jubileuszową za 45 lat) ma zastosowanie do nauczycieli, którym okres 45 lat pracy upłynie po dniu 31 grudnia 2025 r. Przedkładając zaświadczenie z ZUS Nauczyciel wykaże, że 45-letni okres zatrudnienia miał przed datą 1 stycznia 2026. W omawianym przykładzie nauczyciel powinien

cierpliwie poczekać 1 rok, nie przedkładać zaświadczenia z ZUS i w 2027 roku wystąpić o należną nagrodę jubileuszową za 45 lat.

Analogiczna sytuacja dotyczy nauczycieli, którzy mają nieodległy staż 40 lat zatrudnienia (liczony tak jak przed nowelizacją) i zamierzają pobrać nagrodę jubileuszową za 40 lat pracy w zwiększonej wysokości 300% wynagrodzenia miesięcznego (a nie 250% jak było przed 1 stycznia 2026).

Kolejne ostrzeżenie kieruję do nauczycieli, którzy w okresie krótszym niż 12 miesięcy przed dostarczeniem zaświadczenia z ZUS otrzymali nagrodę jubileuszową, a w wyniku doliczenia dodatkowych okresów zatrudnienia nabędą prawo do kolejnej nagrody. Przykład: nauczycielowi w listopadzie 2025 roku wypłacono nagrodę jubileuszową za 30 lat pracy. Po wystąpieniu do ZUS otrzymał zaświadczenie o dodatkowym stażu 6 lat (kiedy wyłącznie jednoosobowo prowadził działalność gospodarczą). Po przedłożeniu tego zaświadczenia do pracodawcy nauczyciel niezwłocznie otrzyma wypłatę różnicy pomiędzy nagrodą jubileuszową za 30 lat i nagrodą za 35 lat – będzie to 50% jego wynagrodzenia miesięcznego (różnica pomiędzy 200% a 150%). Do następnej nagrody za 40 lat będzie musiał czekać do listopada 2029 roku. Taka sytuacja jest spowodowana brzmieniem par. 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania

i wypłacania (Dz.U. 2001 nr 128 poz. 1418), który stanowi: nauczycielowi posiadającemu w dniu wejścia w życie przepisów, o których mowa w ust. 1, okres pracy dłuższy niż wymagany do nagrody danego stopnia, któremu w ciągu 12 miesięcy od tego dnia upłynie okres uprawniający go do nagrody wyższego stopnia, nagrodę niższą wypłaca się w pełnej wysokości, a w dniu nabycia prawa do nagrody wyższej - różnicę między kwotą nagrody wyższej a kwotą nagrody niższej. W omawianym przykładzie nauczyciel powinien cierpliwie poczekać do końca grudnia 2026 roku i dopiero wówczas przedłożyć pracodawcy zaświadczenie z ZUS, wówczas otrzyma niezwłocznie całą nagrodę jubileuszową za 35 lat w wysokości 200% miesięcznych zarobków, a następną nagrodę za 40 lat nabędzie w listopadzie 2029 roku.

Przedstawione powyżej przykłady uzasadniają wymóg dokładnego rozpatrzenia wszelkich korzyści, ale również niebezpieczeństw związanych ze współzależnościami wprowadzonej nowelizacji z innymi obowiązującymi przepisami prawa pracy.

ŚLAWOMIR POŚWISTAK
KIEROWNIK DZIAŁU EKSPERCKIEGO
REGIONU DOLNY ŚLĄSK
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

SPOŁECZNE

Wojna i drogie paliwa

Po wybuchu konfliktu na Bliskim Wschodzie ceny paliw rosły niemal na wszystkich stacjach benzynowych w Polsce. Od 28 lutego br., czyli momentu ataku USA i Izraela na Iran, ceny paliw wzrosły nawet o ponad 1 zł. Na wielu stacjach w tym samym mieście można zauważyć znaczące różnice cen, sięgające nawet 30–40 gr na litrze.

A jeszcze niedawno, zaraz po rozpoczęciu wojny Izraela i USA z Iranem, przedstawiciele rządu uspokajali, że mamy zapasy paliwa na trzy miesiące. Dlaczego zatem za diesla płacimy już prawie 8 zł, za benzynę blisko 7 zł, a gaz powyżej 3 zł?

CBA we wrocławskim ratuszu

Na początku marca agenci CBA weszli do wrocławskiego ratusza i miejskiej spółki Ekosystem. Jak tłumaczy rzecznik Prokuratury Krajowej: „Śląski Wydział Zamiejscowy Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej wszczął śledztwo w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstw polegających m.in. na przekroczeniu uprawnień i niedopełnieniu obowiązków przez osoby zatrudnione w Urzędzie Miejskim Wrocławia oraz w spółce komunalnej zajmującej się m.in. prowadzeniem postępowań przetargowych na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Wrocławia”.

Wrocławski Budżet Obywatelski

Wrocławski magistrat zakończył przyjmowanie wniosków do tegorocznej edycji Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. Mieszkańcy złożyli propozycje 144 inwestycji o zasięgu osiedlowym oraz 88 dotyczące większych obszarów. Teraz każdy projekt, niezależnie od wielkości czy lokalizacji, zostanie dokładnie przeanalizowany i oceniony pod kątem możliwości realizacji. W tym roku na realizację inwestycji w ramach budżetu obywatelskiego z miejskiej kasy zostanie przeznaczonych 39 mln zł, z tego 24 mln zł na projekty osiedlowe, a 15 mln zł na ponadosiedlowe. Ogłoszenie wyników nastąpi do 30 września br.

Ranking szkół podstawowych

Portal WaszaEdukacja.pl ogłosił Ogólnopolski Ranking Szkół Podstawowych 2026. Autorzy opracowania wzięli pod lupę 9032 szkoły podstawowe z całej Polski, zarówno publiczne, jak i niepubliczne. Ranking powstał na podstawie oficjalnych danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Podstawę oceny stanowiły: wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego oraz sukcesy uczniów w ogólnopolskich olimpiadach przedmiotowych – mówi Jakub Handke z portalu WaszaEdukacja.pl. Na podstawie tych wskaźników każdej szkole przydzielano określoną liczbę punktów.

Najwyższy wynik w kraju, czyli 94,693 pkt, uzyskała Szkoła Podstawowa nr 81 Fundacji Rodzice Dzieciom w Warszawie. Najlepszą we Wrocławiu została Szkoła Podstawowa nr 3 z ul. Bobrzej, która w skali kraju zajęła jedenaste miejsce.

KULTURALNE

Spoczęli w Kościele Garnizonowym

5 marca 2026 r. we Wrocławiu odbyła się ceremonia pogrzebowa szczątków Ofiar Zbrodni Katyńskiej. W wydarzeniu udział wzięli zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, a mszę pogrzebową celebrował metropolita wrocławski ks. abp Józef Kupny.

Minister Beata Kempa odczytała list od prezydenta Karola Nawrockiego skierowany do uczestników wydarzenia, w którym m.in. czytamy: „Składamy hołd zastrzelonym i z najwyższym szacunkiem żegnamy doczesne szczątki tych, których jedyną winą była polskość. Wiosną 1940 roku spoczęli w anonimowych mogiłach, dlatego że do końca dochowali wierności złożonej przysiędze – przysiędze niezłomnej służby suwerennej Rzeczypospolitej. Uroczystości składamy do grobu kości zamordowanych rodaków i solennie zapewniamy nigdy nie zapomnieć o ich heroizmie i tragicznej śmierci”.

Od 1945 r. w Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu w Katedrze Medycyny Sądowej przechowywano siedem czaszek oraz inny materiał kostny, który trafił tam po ekshumacjach prowadzonych w 1943 r. przez niemieckich lekarzy. Jedną z czaszek została w 2005 r. pochowana w grobie rodziny Dowbor-Muśnickich w Lusowie. Dzięki zastosowaniu metody komputerowej superprojekcji potwierdzono wówczas, że należała ona do por. Janiny Lewandowskiej – córki gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego.

Specjaliści zakończyli analizy DNA wszystkich szczątków, jednak wyniki badań nie pozwoliły na identyfikację ofiar. Zakończenie badań umożliwiło zatem ich godny pochówek.

Powrót cennego zabytku

Po ponad 40 latach zaginięcia XV-wieczny manuskrypt z dziełami św. Augustyna wraca do macierzystych zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Rękopis odebrano w Ambasadzie RP w Paryżu od galerii Les Enluminures. Rękopis powstał w latach 1471–1475 i pierwotnie należał do kościoła św. Piotra i Pawła w Legnicy. Zawiera m.in. „Wyznania” (Confessions) św. Augustyna, uznawane za jedną z pierwszych autobiografii w świecie zachodnim, oraz inne traktaty filozoficzno-teologiczne.

W wydarzeniu w Paryżu brała udział minister MKiDN Marta Cienkowska oraz przedstawiciele Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu.

Miesięcznik „Odra” świętuje jubileusz

Do 27 marca na ul. Świdnickiej (tuż obok galerii Żyjnia BWA Wrocław) obejrzymy wyjątkową wystawę z okazji 65-lecia kulturalno-społecznego miesięcznika „Odra”, który ukazuje się we Wrocławiu od 1961 r.! Na planszach zobaczymy najśłynniejsze okładki, nie zabrakło również zdjęć Janusza Stankiewicza, który fotografował wybitnych Wrocławian i Polaków.

Pierwszy numer „Odry” ukazał się dokładnie 65 lat temu, w marcu 1961 r., wówczas jeszcze w bardzo ubogiej szacie graficznej.

Rok Ossolineum i jego założyciela Józefa Ossolińskiego

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2026 Rokiem Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, założyciela Ossolineum, zaś Rada Miejska Wrocławia nazwała ten rok Rokiem Ossolineum. Tym bardziej warto w najbliższych miesiącach śledzić program Ossolineum.

We Wrocławiu świętowanie rozpocznie się we wtorek 17 marca, kiedy przypada 200. rocznica śmierci Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, założyciela Ossolineum.

Z okazji wyjątkowej rocznicy wizerunek pisarza, poety, badacza literatury, historyka, tłumacza i leksykografa stworzył Tomasz Broda, wrocławski rysownik, ilustrator, profesor Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.

A od piątku 20 marca w sali pod kopułą Ossolineum nowa odsłona prezentowanej właśnie wystawy „O! Ossolineum” poświęcona historii ojca założyciela Ossolineum, czyli Józefa Maksymiliana Ossolińskiego.

Uczcili 88. rocznicę I Kongresu Polaków w Niemczech

W tym roku przypada 88. rocznica I Kongresu Polaków w Niemczech. Kongres, o którym mówiono, że był „wielkim dniem polskości”, odbył się w niedzielę 6 marca 1938 r. w Berlinie. Była to wielka manifestacja ludności polskiej, która przybyła do stolicy III Rzeszy ze wszystkich krańców kraju, w tym także z niemieckiego Wrocławia.

Głównym punktem rocznicowych uroczystości we Wrocławiu było złożenie wiązanek kwiatów przy tablicy upamiętniającej Pięć Prawd Polaków spod znaku Rodła.

Organizatorami tegorocznych obchodów święta Dawnej Polonii Wrocławskiej były Centrum Historii Zajezdnia oraz Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Partnerami wydarzenia były: Oddział Instytutu Pamięi Narodowej we Wrocławiu, Fundacja Obserwatorium Społeczne oraz Towarzystwo Miłośników Wrocławia. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli Dolnośląska Kurator Oświaty oraz Prezydent Wrocławia.

Konkurs poetycki pamięci św. Edyty Stein

Szkoła Podstawowa w Międzyborzu im. Jerzego Badury organizuje międzynarodowy konkurs poetycki poświęcony św. Edycie Stein pt. „W podziękowaniu za dar dialogu św. Edyty Stein”. Motto konkursu brzmi: „Wspólnota powstaje tam, gdzie ludzie nie tylko współdziałają ze sobą (...), lecz gdy otwierają się na siebie nawzajem” (św. Edyta Stein).

Celem konkursu jest upowszechnienie dziedzictwa św. Edyty Stein, rozwijanie wrażliwości i twórczego myślenia, wzmacnianie tożsamości narodowej oraz pielęgnowanie piękna języka polskiego.

Konkurs został objęty honorowym patronatem Centrum Historii Zajezdnia, a także Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk. Termin nadsyłania prac do organizatora określa się do 12 kwietnia 2026 r. Ogłoszenie wyników konkursu nastąpi 30 kwietnia 2026 r.

Opracował Janusz Wolniak

Hunowie przepędzili Pana Tadeusza

Minister Edukacji Narodowej Barbara Nowacka podpisała 11 marca br. rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.

Jak się okazuje w nowym programie nauczania nie będzie już poza Inwokacją przerabiany „Pan Tadeusz” Adam Mickiewicza.

Za kilka lat, kiedy wyjdą ze szkoły kolejne roczniki uczniów, nie będą już wiedzieli nic o najwspanialszej polskiej epepei. Przechodząc przez wrocławski Rynek i mijając Muzeum Pana Tadeusza, będą się może zastanawiali, na co to komu potrzebne, skoro w szkole o tym nie uczyli.

W epilogu swego dzieła Mickiewicz napisał: „O, gdybym kiedy dożył tej pociechy,/Żeby te księgi zbłądziły pod strzechy,/Żeby wieśniaczki, kręcąc kołowrotki,/Gdy odśpiewają ulubione zwrotki/O tej dziewczynie, co tak grać lubiła,/Że przy skrzypeczkach gąski pogubiła./O tej sierocie, co piękna jak zorze/Zaganiać gąski szła w wieczornej porze,/Gdyby też wzięły na koniec do ręki/Te księgi, proste jako ich piosenki!”

Poeta nie dożył chwili, kiedy jego dzieło mogło być wydane w kraju, bo stało się to trzy lata po jego śmierci w 1855 roku. Przypomnijmy, że pierwsze wydanie ukazało się we Francji w 1834 roku pod pełnym tytułem „Pan Tadeusz czyli ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem, przez Adama Mickiewicza”. Nakład wynosił trzy tysiące. Trzy egzemplarze posiada wrocławskie Ossolineum. Również w stolicy Dolnego Śląska jest rękopis „Pana Tadeusza”.

W XX wieku książka Mickiewicza jednak, tak jak marzył poeta, zbłądziła pod strzechy. „Pan Tadeusz” jest najczęściej wydawaną książką polską, a różnorodność wydań obejmuje wersje ilustrowane, kieszonkowe, naukowe oraz tłumaczenia na liczne języki obce. Dzieło zostało przetłumaczone na kilkadziesiąt języków. Nawet tak egzotyczne jak hebrajski, japoński czy koreański.

Dokładna liczba wszystkich wydań „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza od momentu jego pierwszego wydania w 1834 roku jest trudna do określenia, ponieważ epepeja ta była wznawiana niezliczoną ilość razy. Jednak kolekcjonerzy i badacze wskazują na istnienie ponad 370 wydań.

Tyle faktów, a teraz musimy się zmierzyć z kolejnym, ale wyjątkowo haniebnym, bo polski resort nazywający się Ministerstwem Edukacji Narodowej sankcjonuje decyzję

rugującą ze szkół dział naszego narodowego wieszca.

Kod kulturowy, w którym wychowywały się blisko 200 lat całe pokolenia Polaków, ma zostać przerwany, bo tak sobie postanowiła jedna pani z drugą panią. No i co im zrobisz? Mają władzę i z niej korzystają, nie oglądając się na nic.

Warto postawić sobie pytanie, dlaczego utwór Mickiewicza powinien być w kanonie lektur szkolnych?

Myszę, że główne argumenty przemawiające za obecnością dzieł Mickiewicza w szkole to przede wszystkim kwestie patriotyczne. Dzięki takim książkom lepiej zrozumiemy, zwłaszcza w dzisiejszych czasach, że niepodległość nie jest nam dana wiecznie. „Pan Tadeusz” jest obrazem polskiej tradycji, obyczajów i szlacheckiej kultury. W utworze tym wielokrotnie pojawia się przymiotnik ostatni. W samym tytule mamy ostatni zajazd, potem ostatni z rodu, ostatni, co tak Poloneza wodził, ostatni, co taką ucztę wyprawił, ostatni, co tak polowanie przygotował, ostatni co grał na cymbałach, ostatni, co tak w róg dął, ostatni, co takie historie opowiadał, itd. To słowo podkreśla przemijanie świata szlacheckiej tradycji, obyczajów oraz kultury sarmackiej. Mickiewicz będąc w Paryżu widział nadejście innego świata, innej cywilizacji. Czy mamy o tym na zawsze zapomnieć?

Słowa poety to jak wzorzec z Sèvres, to synonim naszej polszczyzny, piękna polskości. Współcześni Hunowie chcieliby nam to odebrać, ale jestem przekonany, że naród wkrótce się obudzi i przegoni ich gdzie pieprz rośnie i tyle z nich zostanie w pamięci, co z tych niszczycielskich cywilizacji. Inaczej podzielimy los wymarłych narodów, ale myślę, że tego nie doczekamy, bo nawet w czasach ogromnej rusyfikacji i germanizacji nie daliśmy „pogrześć mowy”.

„Kto nie zna swej przeszłości, ten nie zasługuje na przyszłość” – napisał Mickiewicz, i te słowa dedykuję koalicji 13 grudnia. Swego czasu, ktoś sparafrazował Norwida – Coś ty ludziom uczynił, Mickiewiczu? No, właśnie.

A tak jeszcze na koniec, wracając do przywołanego na początku felietonu ministerialnego rozporządzenia dodam, że znalazł się tam m.in. zapis o likwidacji przedmiotu technika i zastąpienie go nazwą zajęcia praktyczno-techniczne. Doskonale pamiętam ten przedmiot, kiedy pobierałem edukację i te pracownie pełne narzędzi. Teraz już tego w szkole nie ma. Ciekawe jak praktycznie uczniowie nauczą się elementarnych czynności technicznych. Z komputera?

Janusz Wolniak

Prezentowane w felietonie treści i poglądy należą do autora, nie są oficjalnym stanowiskiem Redakcji.

Duchowa przyjaźń, która kształtowała Prymasa

Ich przyjaźń była szkołą odwagi i odpowiedzialności. Nauką, jak służyć Bogu i Ojczyźnie. Rok 2026, ogłoszony przez Sejm Rokiem bł. Róży Czackiej, jest dobrą okazją, by na nowo spojrzeć na to, czego uczył się od niej kard. Stefan Wyszyński.

Ona – arystokratka, która straciła wzrok, a odnalazła życiowe powołanie: przywracanie niewidomych światu. On – książe Kościoła, który przygotował grunt pod powstanie ruchu Solidarności. Wskazujący przez całe swoje życie na podstawową zasadę katolickiej nauki społecznej – człowiek jest ważniejszy niż system polityczny czy ekonomiczny. W swoim nauczaniu podkreślał, że niemoralne jest używanie pracy jako narzędzia zniewolenia, i nauczał, że jest ona powołaniem i współpracą z Bogiem.

Odpowiedzialność

Poznali się w miejscu niezwykłym – w podwarszawskich Laskach, gdzie niewidomi kształcą się i przygotowują do samodziel-

wtedy przyjaźń przetrwała do końca jego dni.

„Uderzyło mnie to, że ludzie Matki mają ten jakiś szczególny wzrok. Oni patrzą z pogodnym bohaterstwem” – pisał o ćwierć wieku młodszy od niej ks. Wyszyński, odkrywając wspólnotę, w której Ewangelia miała wymiar konkretny: pracy, modlitwy, odpowiedzialności za słabszych. W późniejszych zapiskach wspominał atmosferę tego miejsca jako duchową szkołę patrzenia „w głąb”.

Czas walki

Współpraca z Matką stała się szczególnie intensywna podczas okupacji. Poszukiwany przez gestapo ks. Wyszyński musiał opuścić Włocławek i – w czerwcu 1942 r. – przyjechał do Lasek. Zaczął pełnić

funkcję kapelana sióstr franciszkanek, opiekuna niewidomych, a także kapelana Armii Krajowej.

Jak podkreśla Szymon Sławiński, autor książki dla dzieci o matce Elżbiecie Róży Czackiej pt. „Róża”, w czasie II wojny światowej Łaski pełniły rolę swoistego zaplecza dla walczącej Warszawy. Szczególnie podczas powstania warszawskiego, gdy powstał tu szpital polowy. Gdy zaczęto wówczas pytać, na ile można pomagać walczącej Warszawie, biorąc równocześnie odpowiedzialność za niewidomych, Matka

wyraziła się jasno: skoro Naród w 1939 r. zdecydował o podjęciu walki z okupantem, niewidomi także powinni stać się jej częścią.

„Ta heroiczna postawa wpływała na innych, m.in. na księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego” – podkreśla Szymon Sławiński w jednej z rozmów.

„Nic się nikomu nie stanie”

Według relacji jednej z sióstr był to czas, gdy kilkusetosobowa wspólnota szczególnie potrzebowała duchowej opieki. Poruszająca jest scena ze mszy świętej odprawianej

przez ks. Wyszyńskiego, podczas której rozpoczął się nalot. Wśród zebranych wybuchł popłoch. Kapelan przerwał jednak czytanie i spokojnie powiedział: „Proszę wysłuchać słowa Bożego w spokoju. Nic się nikomu nie stanie”. Wtedy w kaplicy zapadła cisza. Ludzie uspokoili się, choć nalot nadal trwał. I rzeczywiście, nikomu nic się nie stało.

Wojenny czas spędzony w Laskach to okres intensywnej wspólnej pracy, formacji oraz służby Bogu i ludziom. Właśnie wtedy, w realiach trudnej codzienności, rodziła się i dojrzewała jego wyjątkowa duchowa więź z Matką Elżbietą, z którą pozostawał w bliskim, niemal codziennym kontakcie. Więź oparta na wspólnych głębokich wartościach.

Odwaga w godzinie próby

Ich rozmowy – kontynuowane potem w listach – dotyczyły spraw zasadniczych: świętości, odpowiedzialności za sumienia, zagrożeń ideologicznych. Nie były to jedynie uprzejme wymiany myśli. To był dialog ludzi, którzy wiedzieli, że od ich wierności zależą inni. Oboje rozumieli, że formacja duchowa nie jest luksusem czasu pokoju, lecz fundamentem przetrwania w czasach chaosu.

Gdy Wyszyński został biskupem, a następnie prymasem Polski, relacja z Matką Czacką nie osłabła. Sam przyznawał, że jej postawa uczyła go jeszcze większej odwagi w podejmowaniu decyzji. To także tutaj, w tej duchowej niezależności, dojrzewało jego słynne „Non possumus”.

Matka natomiast, wraz z siostrami, otaczały go modlitwą także wówczas, gdy został arcybiskupem warszawskim i gnieźnieńskim, a tym samym prymasem Polski.

Z zapisek „Pro Memoria” Prymasa Tysiąclecia wynika, że każdego roku, z wyjątkiem czasu więzienia, był kilkanaście razy w Laskach i u Matki. A gdy był internowany, prosił

w liście swego ojca, aby przysłał mu fotografię Matki Czackiej i ks. Korniłowicza, pierwszego duszpasterza Lasek. „Dziś są mi te twarze wielką pomocą” – zapisał 9 września 1950 r., dziękując za przysłanie fotografii.

Testament Krzyża

Kiedy Matka Róża Czacka umierała w 1961 roku, Prymas przyjeżdżał do niej kilkakrotnie. A Jego kazanie pogrzebowe było nie tylko pożegnaniem, lecz poruszającym świadectwem wdzięczności.

„Patrzymy na Matkę... Inaczej jej tu nie nazywaliśmy. Nie tylko siostry zakonne i rodzina niewidomych, ale i my, kapłani, którym dane było w różnych okresach rozwoju Dzieła przejść przez Łaski... czerpaliśmy z bogatego ducha naszej Matki i duchowości tego ubłogosławionego przez Boga miejsca... Testamentem Matki jest Jej życie. Miała ona dwoje rąk, nie miała oczu, miała jedno serce” – mówił.

Bł. Róża Czacka

Po jej śmierci często przyjeżdżał tam przed ważnymi decyzjami: przed wyjazdami do Rzymu, przed rozmowami z władzami, przed kolejnymi etapami Soboru Watykańskiego II. Łaski były dla niego miejscem rozeznania. Wzajemne inspiracje tych dwojga nie polegały na emocjonalnej bliskości, lecz na wspólnej wizji Kościoła: wolnego, wiernego Ewangelii, zdolnego do ofiary. Oboje wiedzieli, że prawdziwa wolność rodzi się z wewnętrznej suwerenności sumienia. Choć to Wyszyński stał się symbolem oporu wobec komunizmu, wskazywał, że jednym ze źródeł duchowej siły były Łaski i ich założycielka Róża Czacka.

DOROTA NIEDŹWIECKA

Bł. kard. Stefan Wyszyński

nego życia, odkrywali, że mogą być szczęśliwi i uczyli się przede wszystkim godności. Matka Czacka, która sama straciła wzrok, całą sobą wskazywała, że niewidomi są powołani – podobnie jak zdrowi – także do odpowiedzialności za Ojczyznę. Jej duchowość – głęboko zakorzeniona w tajemnicy Krzyża – nie była sentymentalna. Była wymagająca.

Ksiądz Wyszyński po raz pierwszy spotkał się z Matką Czacką w lipcu 1926 r., gdy przyjechał do Lasek na zaproszenie duszpasterza ks. Korniłowicza. Zapoczątkowana

Procesja za Polskę
ulicami Wrocławia

z relikwiami św. Andrzeja Boboli

Prowadzi: ks. Józef Niżnik

Sobota, 25 kwietnia

Kościół Uniwersytecki, pl. Uniwersytecki 1

godz. 11.15 - konferencja ks. Józefa Niżnika: Św. Andrzej Bobola, patron na XXI w.
godz. 12.00 - Msza św. z kazaniem ks. Niżnika

po Mszy św. uroczysta procesja ulicami Wrocławia
z Różańcem św. i rozważaniami ks. Niżnika

Kościół Garnizonowy, ul. św. Elżbiety 1 (obok Rynku)

Litania do św. Andrzeja Boboli i błogosławieństwo

Zachęcamy, by każdy z Uczestników przyniósł ze sobą flagę Polski

Wielka historia w Oleśnicy Małej

Oleśnica Mała to wieś w powiecie oławskim, położona około 40 kilometrów od Wrocławia. W jej środku wznosi się malowniczy, choć bardzo zaniedbany, zespół pałacowy będący obecnie siedzibą Zakładu Doświadczalnego Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, otoczony dwudziestohektarowym parkiem.

Palac w Oleśnicy Małej

Historia tego miejsca oraz historia samej wsi sięgają wielu stuleci wstecz, przyciągając zarówno zawodowych badaczy przeszłości, jak i amatorów. Ta niewielka wioska otarła się bowiem o wielką historię.

Najprawdopodobniej pod koniec XII wieku książę Bolesław I Wysoki wznosił tutaj myśliwski gródek z kaplicą. Jego syn Henryk Brodaty za namową żony św. Jadwigi Śląskiej z Andechs przekazał posiadłość templariuszom, zakonowi rycerskiemu wielce zasłużonemu w walkach o Ziemię Świętą. Mnisi przybyli z Brunszwiku i założyli w Oleśnicy Małej swą komandorię. Przebudowali i rozbudowali dawny książęcy zameczek, zaczęli zakładać nowe wsie, a kaplicę (czyli pierwotny kościół leżący w innym miejscu niż dzisiejsza świątynia) ozdobili z czasem bogatym zbiorem relikwii przeróżnych świętych, w tym Jadwigi Śląskiej, ich dobrodziejki. Podzie-

Ołtarz główny w kościele

nia dzisiejszego pałacu kryją relikty komandorii Rycerzy Templum. Strome i wysłizgane schody prowadzą do piwnic i korytarzy, w których między innymi odnaleziono krypty ze szczątkami mnichów i pomiesz-

Mauzoleum rodu Yorck von Wartenburg

czenia służące im – najprawdopodobniej – jako magazyny. Jeden z zawalonych tuneli połączony był z nieistniejącym już pierwotnym kościołem, położonym w okolicach dziedzińca dzisiejszego pałacu. Zakonnicy przebywali tu około 100 lat. Nadeszło XIV stulecie, a wraz z nim afera, jaką rozbijał król Francji Filip Piękny, mający chrapkę na bogactwa zakonu, będącego przecież zgromadzeniem najbogatszych w Europie bankierów i finansistów. W wyniku ukartowanego procesu zlikwidowano zakon, a w roku 1314

spalono na stosie ostatniego Wielkiego Mistrza Jakuba de Molay. Dobra templariuszy (prócz tego, co przyciągnął francuski władca) porozdzielano. Nie wiadomo, co stało się z mnichami z Oleśnicy Małej. Wiemy tylko, że majątek przejął inny rycerski zakon – joannici, czyli kawalerowie maltańscy. Joannici trwali tu

przez pięć stuleci (od roku 1312 lub 1314 do 1810). Czas krucjat odszedł w przeszłość, więc zajęli się przebudową komandorii, zakładaniem nowych wsi, budową kościołów i – po prostu – tworzeniem swego majątku.

Oleśnica Mała stała się nie tylko siedzibą, ale i z czasem największą posiadłością zakonu. Wiadomo, że podczas wojny trzydziestoletniej (1618–1648) Szwedzi złupili klasztor, zrabowali złote i srebrne wyposażenie kościoła oraz przenośny ołtarzyk z relikwiami. Wiemy też, iż w roku 1706 wybuchł potężny pożar, podczas którego ucierpiała koman-

doria wraz z kościołem, którego już nie odbudowano. W latach 1706–1711 podniesiono z pożogi cały kompleks, zaś na nową świątynię przeznaczono południowe skrzydło pałacu, co oznacza, że joannici mieli nadal tak zwaną płynność finansową. Ten nowy, barokowy kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca to budowla murowana, jednonawowa, przykryta sklepieniem kolebkowym. Dziś wyposażenie wnętrza, choć ciekawe, wydaje się dosyć skromne: barokowa ambona, prospekt organowy, dwa urokliwe ołtarze boczne, przede wszystkim jednak (również barokowy) ołtarz główny – bardzo wysoki, z konterfektem patrona świątyni i obrazem przedstawiającym najprawdopodobniej Wniebowzięcie NMP. W lewym dolnym rogu obrazu widać budynek klasztoru w Oleśnicy Małej, zaś

Krypta pod mauzoleum

w prawym – wyspy Malte i Gozo, siedziby kawalerów maltańskich.

Czas mnichów przeminął w roku 1810, gdy w Prusach nastąpiła sekularyzacja. W roku 1814 król Fryderyk Wilhelm II, za zasługi w wojnach z Napoleonem, podarował Oleśnicę Małą feldmarszałkowi Johannowi Ludwigoowi grafowi Yorck von Wartenburg. W ciągu XIX stulecia doszło do przebudowy dawnej rezydencji na świecki pałac, pozostający w rękach von Wartenburgów do końca II wojny światowej. W roku 1828 wzniesiono

pokoje grafów Yorck von Wartenburg, schodzimy krętymi schodami, a obraz, jaki się wyłania, przywodzi na myśl ilustracje wyjęte z powieści grozy – na małej przestrzeni ściśnięte kamienne sarkofagi. W panującej ciszy odruchowo nasłuchujemy chrzęstu odsuwanych wiek...

A teraz już całkiem serio: ostatni właściciel majątku Peter graf Yorck von Wartenburg nie spoczął u boku swych przodków. Za udział w działalności antyhitlerowskiego Kręgu z Krzyżowej został stracony 8 VIII 1944 roku w Berlinie-Charlottenbur-

Tablica upamiętniająca Petera Yorck von Wartenburg

w przypałacowym parku mauzoleum rodzinne według projektu słynnego architekta Carla Gottarda Lanhansa, autora między innymi berlińskiej Bramy Brandenburskiej i wrocławskiego pałacu Hatzfeldtów. Do krypty, w której spoczęło kilka

gu wraz z przyjacielem Helmutem Jamesem, grafem von Moltke. Jego grobu nigdy nie odnaleziono.

Tak oto przez kilka stuleci wielka historia towarzyszyła Oleśnicy Małej...

MARCIN BRADKE

Palac i kościół na drugim planie

PRZEGLĄD PRASY ZWIĄZKOWEJ

TYGODNIK SOLIDARNOŚĆ

W numerze 8 Tygodnika Solidarność motywem wiodącym są teksty o postępujących w zakładach pracy zwolnieniach grupowych. W artykule Krzysztofa Kamkowskiego „Pierwszy milion trzeba zwolnić” czytamy, że rok 2025 był rekordowy pod względem zwolnień grupowych, bo do urzędów pracy zgłoszony ich około 100 tys. – „Liczba zwolnień grupowych. Złożonych w 2025 roku do urzędu pracy była trzykrotnie wyższa niż rok wcześniej. Bardzo duży udział w tej niechlubnej statystyce miała Poczta Polska prowadząca bezwzględnie wielokrotnie opisywaną na naszych łamach, polityką zwolnień. Jak jednak zauważa Rzeczpospolita, i bez tego udziału tego wielkiego państwowego pracodawcy liczby są niepokojące. Od czasu zmian rządu mieliśmy w Polsce liczne medialne przypadki likwidacji zakładów, m.in.: Walcowni „Andrzej” w Zawadzkiem, fabryk Toshiba w Gnieźnie i Henkela w Raciborzu, polskich zakładów tureckiego, producenta AGD Beko czy oddziału Black Red White w Przeworsku. Pracowników zwalniały też wielkie sieci handlowe. Zwolnienia grupowe przeprowadziły między innymi PKP Cargo, PG Silesia i wiele innych firm z bardzo różnych sektorów, od komputerowego wraz z branżą gier, poprzez branżę energochłonne aż do usług kurierskich. Nowy rok zaczęliśmy informację o zamiarze likwidacji jednej zmiany w tyskiej fabryce FCA Poland, co oznacza utratę pracy dla około 750 osób. Te cięcia to efekt kryzysu, który w Unii Europejskiej dotyka branży motoryzacyjnej. Unia w kolejnych strategiach i obostrzeniach próbuje zmniejszyć liczbę aut spalinowych, co przekłada się na spadek zainteresowania i problemy producentów”.

ŚLĄSKO-DĄBROWSKA SOLIDARNOŚĆ

W numerze 4 Śląsko-Dąbrowskiej Solidarności czytamy o tym, że w marcu Komisja Europejska ma przedstawić projekt reformy systemu ETS, która obniży obciążenia dla przemysłu. Jak dowiadujemy się z artykułu Łukasza Karczmarczyka pt. „Już nawet Niemcy i Francja krytykują ETS” o konieczności zmian w systemie handlu emisjami w ostatnich dniach mówili m.in. przywódcy Niemiec i Francji, czyli dwóch najsilniejszych krajów UE. O fiasku polityki Zielonego Ładu czytamy: – „Wypowiedzi liderów Francji Niemiec i innych europejskich państw jak na razie nie spowodowały żadnej refleksji ze strony KE. Szefowa Komisji Ursula von der Leyen zarówno 12 lutego na Europejskim Forum Przemysłowym, jak i dzień później, po nieformalnym szczycie Rady Europejskiej broniła systemu ETS i obecnego kursu unijnej polityki klimatycznej. Winą za głęboki kryzys europejskiego przemysłu obarczyła państwa członkowskie, które – jej zdaniem – przeznaczają zbyt małe środki na dekarbonizację przemysłu. Taka postawa szefowej KE wskazuje, że droga do rzeczywistego obniżenia obciążeń polityki klimatycznej jest jeszcze bardzo daleka. Zmiana nastrojów w europejskich państwach jest jednak wyraźna. Zapaści przemysłu w swoich krajach nie mogą już dłużej ignorować nawet rządzący w Niemczech i we Francji, czyli w krajach, które dotychczas były gorącymi zwolennikami polityki Zielonego Ładu”.

EDUKACJA NARODOWA

W najnowszym marcowym numerze kwartalnika „Edukacja Narodowa”, pisma Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, znajdziemy m.in. artykuł Marka Mirosława pt. „Nowoczesna polska szkoła – wyzwania i konieczność”. Autor pisze m.in. o tym, jak obecna ekipa próbuje reformować szkołę: – Zmiany w polskiej szkole są potrzebne i to nie podlega dyskusji. Ale sposób wprowadzania kolejnej reformy budzi bardzo dużo wątpliwości. Któryś raz politycy próbują zmieniać polską szkołę, realizując obietnice wyborcze, zapominając, że szkoła to delikatny organizm, który potrzebuje spokoju i czasu na wprowadzenie w niej zmian (reformy oświatowe w niektórych państwach europejskich były realizowane co najmniej kilka lat). Lekceważy się środowisko naukowe i ich negatywne opinie na temat wprowadzanych w oświacie zmian. Nie słucha się nauczycieli praktyków, którzy od lat apelują, aby decyzje ich dotyczące podejmowali praktycy, a nie politycy. Odrzuca się też głos rodziców odnoszący się chociażby do likwidacji obowiązkowych prac domowych – chyba co gorsze – skłóca się ich ze środowiskiem nauczycieli. Mami się uczniów obietnicami, że będą mieć wpływ na szkołę, ale bardziej w postaci praw niż obowiązków. Twórcy reformy powołują się na autorytety ze środowiska Instytutu Badań Edukacyjnych, które swoje wyniki głównie opierają na badaniach z różnych krajów (Singapur, kraje anglosaskie), próbując zmienić naszą polską mentalność i zapominając, że nie da się każdego wzorca edukacyjnego wdrożyć tylko na podstawie badań, zwłaszcza z innych państw.

Opracował Janusz Wolniak

Wydarzenia w obiektywie

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Koncert przy pomniku

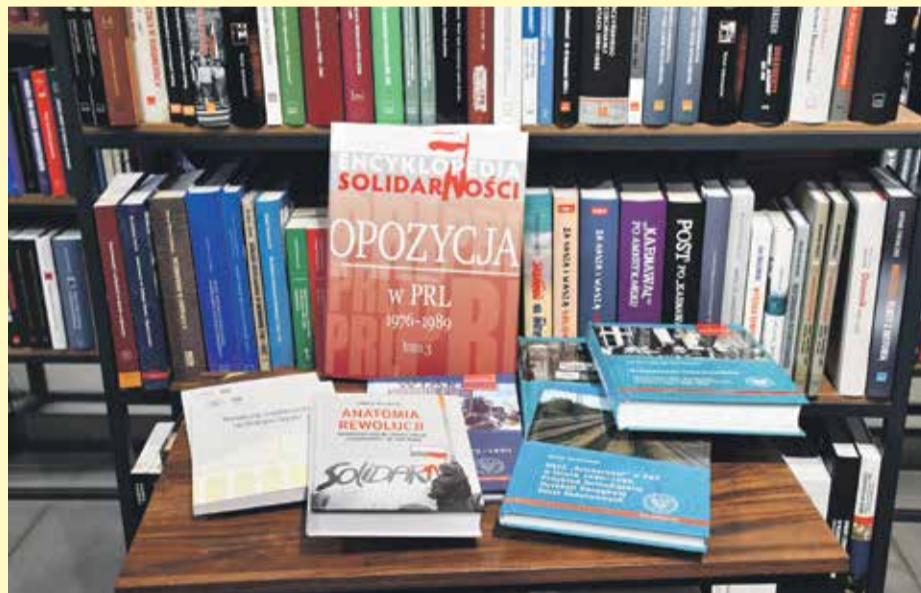
Już po raz drugi 1 marca br. odbyła się uroczystość na skwerze ppłk. Ludwika Marszałka „Zbroi” przy pomniku Żołnierzy Niezłomnych. Odbył się tam wyjątkowy koncert poświęcony bohaterom polskiego podziemia. Podczas wydarzenia artyści z Wrocławskiej Orkiestry Wszeczmuzycznej wykonali między innymi pieśni „Niepodległa, niepokorna” oraz „Hymn Żołnierzy Niezłomnych”. Po części muzycznej złożono pod pomnikiem czerwone róże. Organizatorem wydarzenia było Centrum Historii Zajezdnia, które sprawuje opiekę nad pomnikiem oraz prowadzi działalność edukacyjną wokół tego miejsca, a także w swojej siedzibie.

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Promocja książki o Henryku Urbanowiczu

W siedzibie Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk odbyło się spotkanie promujące książkę „Żegnam wszystkich. Henryk Urbanowicz ps. Zabawa”. Autorzy publikacji dr hab. Tomasz Balbus i dr Krzysztof Łągajda z Instytutu Pamięi Narodowej we Wrocławiu przedstawili drogę życiową Niezłomnego Żołnierza. Organizatorami spotkania byli Instytut Pamięi Narodowej we Wrocławiu, Tropem Wilczym Jelcz-Laskowice i Stowarzyszenie Patriotyczne Jednostka Sokółów, a wśród gości był m.in. prezes NSZ Piotr Nowakowski. Uczestnicy spotkania mogli zadać prelegentom pytania oraz kupić ww. książkę i inne publikacje IPN.

FOT. JANUSZ WOLNIAK

Warto zajrzeć do tej księgarni

Warto odwiedzić wyjątkową księgarnię wrocławskiego Oddziału Instytutu Pamięi Narodowej na pl. Solnym 8/9. Oferuje ona książki historyczne poświęcone dziejom najnowszego kraju, a także o Solidarności. Pośród licznych tytułów warto zwrócić uwagę m.in. na takie pozycje jak: *Narodziny Solidarności na Dolnym Śląsku*, *Solidarność cukrowników*, *NSZZ „Solidarność” w PKP w latach 1980–1989. Przykład Dolnośląskiej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych*, *Encyklopedia Solidarności*. *Opozycja w PRL 1976–1989*, tom 3 i 4. Księgarnia otwarta jest od poniedziałku do piątku od 9:00 do 17:00.

opr. jw

HUMOR

W pracy najbardziej mnie denerwuje jak mówią **"zrobimy"** a potem się okazuje, że ja to muszę zrobić

BUKIBUKOWA.pl

– Wpadłbyś do nas któregoś dnia – Marian zaprasza kolegę – mamy nowego psa.

– A czy on gryzie?

– Właśnie chcemy to sprawdzić.

○○○○

Zdrowy sen nie tylko przedłuża życie, ale i skraca dzień roboczy.

○○○○

– Stary, Ty wiesz że Eskimosi mają ponad sto słów na określenie śniegu?

– Eee, ja to mam nawet więcej, jak rano śpiesząc się do pracy, samochód odśnieżam.

○○○○

Kupiłem twoją płytę – mówi jazzman do jazzmana.

– A, to ty – odpowiada drugi.

○○○○

Mrówek umówił się z mrówką na randkę i spóźnił się przeszło 2 godziny.

Mrówka robi mu wyrzuty:

– Ładnie to tak się spóźniać?

– Bardzo Cię przepraszam, ale ktoś zgwałcił słońcę i zatrzymano wszystkich podejrzanych!!!

○○○○

W sądzie odbywa się rozprawa o kradzież pieniędzy. Sędzia każe opowiedzieć, jak to się stało.

– Proszę wysokiego sadu, jak usiadłam w kinie, to ten lajdek przysiadł się do mnie na wolne krzesło. Najpierw mówił ładne słówka, a jak się zrobiło ciemno, to mi podniósł

sukienkę i sięgnął ręką za podwiązkę, a tam właśnie miałam pieniądze.

– To czemu pani nie krzyczała?

– Bo ja myślałam, że on w uczciwych zamiarach!

○○○○

U psychiatry.

– Panie doktorze, codziennie chodzę do sklepu i kupuję dwie flaszki wódki.

– No tak. Jest pan zakupoholikiem!...

○○○○

Młody McIntosh wybrał się w podróż do Francji. Po powrocie ojciec wypytuje go o wrażenia.

– Ach, wspaniale – opowiada młody Szkot – piękny kraj! Tylko ludzie jacyś dziwni. Wyobraź sobie, że pewnego razu o drugiej w nocy do mojego hotelowego pokoju wpada facet w piżamie, coś wrzeszczy, wymachuje rękami, tupie. Złapał wazon stojący na stole, rzucił nim o podłogę, wreszcie wybiegł, trzaskając drzwiami.

– A ty co na to? – pyta zdziwiony ojciec.

– Nic, ojciec, dalej sobie grałem na kobzie!

○○○○

Gość wyjeżdżając na wczasy zostawił swojemu bratu kota, żeby ten nim się opiekował. Wczasowicz dzwoni po tygodniu z Mazur i pyta się brata, jak tam jego kot.

– No stary... Niestety przykro mi, ale Twój kot zdechł.

– Ehhh, musiałeś tak walić prosto z mostu? Przez ciebie będę miał zepsutą resztę urlopu. Mogłeś mi powiedzieć, że kot siedzi na dachu i nie chce zejść. Później zadzwoniłbym za dwa dni i Ty byś powiedział, że spadł z dachu i leży u weterynarza połamany, a kiedy zadzwoniłbym za kolejne dwa dni powiedziałbyś, że mimo największych wysiłków weterynarza mój kociak zdechł. No ale cóż stało się, powiedz mi lepiej co tam u mamy?

– No więc widzisz... Mama siedzi na dachu i nie chce zejść...

○○○○

Na ulicy hydraulik kluczem francuskim naprawia zepsuty zawór. W tym samym czasie z przeciwnej strony ulicy idzie pijaczek, mocno zataczając się na boki. Wreszcie podchodzi do fachowca i mówi:

– Panie, przestań pan kręcić tą ulicą, bo nie mogą utrzymać równowagi!

○○○○

– Czym się zajmujesz zawodowo?

– Jestem architektem krajobrazu.

– O, a na czym to polega?

– Kieruję buldożerem.

HUMOR ZESZYTÓW SZKOLNYCH

Boryna był teściem żony syna Antka Hanki.

Górnik pogtaskał konia po głowie i cicho zarżał.

Żona kupiła stół do pokoju męża, który miał nogi jak Ludwik XIV.

Chtop musiał się wysilać na ogromnych potaciach magnatów.

Cezary odwiedza chaty chtopskie i rozmawia z nimi.

Uniform leżał na nim jak żywy.

Staś Tarkowski był synem polskiego inżyniera, lat 14.

Kochanowski stara się uderzyć w najczulsze miejsce szlachcica.

Akcja powieści toczy się na czworakach.

Joasia sypiała na kanapie wśród wiecznego braku pieniędzy.

Na igrzyskach olimpijskich w Grecji zawodnicy rzucali dyskobolem.

MISTRZOWIE BHP

SUDOKU nr 82

Celem jest wypełnienie diagramu 9×9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z 9 pogrubionych kwadratów 3×3 (zwanymi „blokami” lub „podkwadratami”) znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9.

	1		6		4		8	
5	4		2		3		6	1
			7		5			
3	8	4				5	7	6
6	5	1				9	2	8
			9		6			
2	7		8		1		9	4
	9		3		2		5	

Jako rozwiązanie proszę podać cyfry z wyróżnionego wiersza. Wśród osób, które do 15 kwietnia 2026 r. nadesłały mailem na adres: redakcja.wroc@solidarnosc.org.pl lub pocztą prawidłowe rozwiązanie, rozlosujemy nagrodę książkową. W tytule maila proszę wpisać *Sudoku nr 82*.

Dziękujemy za nadesłane rozwiązania sudoku z poprzedniego numeru gazety. Książkę wylosował pan Tomasz z Piekar. Gratulujemy. Nagrodę wysłamy pocztą.